

Jó Pajtás

2017. IX. 7.

71. évf., 22. szám

Fotó: Ótos András

Indulunk! Kezdődjék az új tanév!

Sziasztok! Indulunk!

Mit lehet mondani a tanév kezdetén, ami nem szokványos és unalmas? Fogalmunk sincs. Mindenesetre örülünk, hogy újra veletek lehetünk. Talán még hiányoztunk is... Hiszünk benne, hogy még mindig vannak olyan iskolások, akiknek az írott szó láttán nem futkározik a hideg a hátán, akik szívesen vesznek kézbe könyvet, újságot. Itt vagyunk tehát ismét, reménykedve, hogy a régi és új olvasóknak jó barátságot kínálunk, és a kapcsolatunk tartós lesz. Már csak azért is, mert oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok! Szívesen vesszük, ha:

– bemutatjátok néhány sorban kedvenc (házi)állatotokat (fotót is mellékelhettek, lerajzolhatjátok);

– beszámoltok legfrissebb műszaki élményeitekről, vagy megírtátok, mi érdekel legjobban benneteket a számítógéppel, mobiltechnológiával kapcsolatban;

– elkülditek fogalmazásaitokat, költeményeket, valamint rajzaitokat a Rügyfakadásba;

– megírtátok, a világ melyik részére, melyik országba utaznátok velünk;

– leadjátok poszter- vagy egyéb kérészeteket, amit lehetőleg teljesítünk is.

Ezenkívül nagyra értékeljük az együttműködést, várjuk tehát az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, amilyen nektek is, nekünk is tetszik! Címünk a régi: Jó Pajtás szerkesztősége, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Szerkesztőségi telefon: 021/457-100, a terjesztő osztály telefonszáma: 021/557-304. E-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs (szerkesztőség), plasman@magyarszo.rs (terjesztőosztály).

Fontos elmondani, hogy lapunk ára immár tíz éve változatlanul 50 dinár, és a tanév folyamán minden csütörtökön előtettek lesz.

Kis szerkesztőségünk minden hónapban igyekszik majd meglepetéssel szolgálni nektek. Egyelőre maradunk annyiban, hogy ősze megszervezzük a 7. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyt, és a 42. Jó Pajtás Sakkturnát. Ezenkívül folytatódik, sőt hamarosan zárul kis horgászaink versenye, akik a Jó Pajtás neve alatt nyaranta immár több éve megmérkőznek egymással.

Lapunkban minden héten legalább egy könyvjutalmat kisorsolunk (mai számunkban a 26. oldalon keresd a lehetőséget!), továbbá pályázatokat is hirdetni fogunk.

Már csak eredményes tanévet kell kívánnunk tanulóknak, tanárnak, szülőnek egyaránt, és kezdhessük a tanévet. INDULJUNK!

Nagy Magdolna

A tanév első pályázata: Illusztrálj!

Íme egy vers, melyet illusztrálnotok kell. Pontosabban két vers, melyek közül választani lehet. Milyen gondolatokat ébresztenek bennetek ezek a verssorok? Rajzoljátok le bármilyen technikában, és küldjétek be címünkre (e-mail-ben, vagy postai címünkre, de bárhogy is, tüntessétek fel: VERSILLUSZTRÁLÓ PÁLYÁZAT), legkésőbb október 10-éig. A sikeresebb munkák megjelenhetnek lapunkban, a legsikerültebb rajz alkotóját pedig egy 4 GB-os memóriakártyával jutalmazzuk meg. A memóriakártya szerkesztőségünk egykori kistudósítójának, az Ausztráliában élő Farkas Józsefnek az ajándéka.

Jó munkát kívánunk!

Lackfi János

Fiúk dala

Az összes lány dilis,
Azt, hogy miről susog,
Hiába is vered,
Nem mondja meg: titok.

Mind kastélyban lakik,
Van hús aranylova,
De azért nem lovon
Hozzák a suliba.

Kertjükben egy fa van,
Igazgyöngyöt terem,
Szekrényükben csoki,
Cukor tömémentlen.

A falból zene szól
Náluk, ezt szeretik,
Táncol, pörög-forog
Éjt nappal mindegyik.

A ruhájuk selyem,
Gyémántjuk igazi,
Már ha ezt a mesét
Beveszi valaki.

Mind nyelvet nyújtogat,
S ha felrúgod ezért,
Bög és árulkodik:
Még te kapsz büntetést.

Körmükre szíveket
Tollukkal festenek,
Kibírhatatlanok,
S belénk szerelmesek.

Lányok dala

Azt mondják a fiúk,
nyávogunk, selypegünk,
játszani nem lehet
semmi jót se velünk.

De ők tisztá hülyék
földön fetregenek,
egymás fejét verik,
s azt mondják, ez remek.

És egymást lökdösik,
rúgják, labda sehol,
azt mondják, ez foci,
ruhájuk csupa por.

Autókártyázva meg
összevesznek azon,
hogy hány köbcenti a
hengerűrtartalom.

A lányvécébe is
bejönnek a fiúk,
vízzel locsolnak ők,
mi meg sikoltozunk.

Kiteszik lábukat,
benne hasra esünk,
azt mondják, van hajunk,
azt mondják, nincs eszünk.

A fenekünk alá
ők tesznek rajzszoget,
békén nem hagynak, és
belénk szerelmesek.

Döme Zsuzsa

Beszippant

Mágnesként vonz szeptember.
Beszippant az iskola,
nem is enged el soha.
Bekebelez, kis ember,

október és november.
Ha már addig kibírod
fél lábón is, mint írod,
adakozó december

megjutalmaz boldogan
hóval, hosszú szünettel,
angyalváró ünneppel.
Tarts ki addig, bárhogyan!

Orosz Annabella rajza (Szivárvány
gyermeklap, Kolozsvár)

Kajakozásra nem kell verbuválni a gyerekeket

Az óbecsei Tisza-partot egész nyáron betöltötték a sportoló fiatalok

Milyen szerencsések vagyunk, hogy a Tisza mellé születtünk! Nyáron, a nagy melegben a folyó hús hullámai adnak egy kis enyhülést, ősszel, tavasszal pedig lehet csónakázni, pecázni, kajakozni... S ezen a nyáron aztán nem panaszkodhattunk, volt kánikula meg kánikula! Mindennap mentem fürödni a Tiszára. Mindig ott láttam a kis kajakosokat edzőjükkel evezni fölfelé a vízen. Délelőtt is, meg délután is! Készültek a versenyre.

Aztán augusztus 12-én Óbecsén megszervezték a kajakverseny kilencedik fordulóját. A nagy melegben megtelt a Tisza-part nemcsak fürdőzőkkel, hanem versenyzőkkel, az őket kísérő edzőkkel, meg persze szurkolókkal. A tizenhat fordulás versenyen általános iskolások, valamint középiskolások korcsoportokban mérik össze erejüket, tudásukat délelőtt tíz órától délután háromig!

A part a szurkolók zajától hangos: szülők, edzők, barátok, mind biztatják a versenyzőket.

Az óbecseiek mellett megjelentek a zentaiak, az újvidékiek, és az obrenovaciak, šabaciak, bezdániak...

Vladimir Živojnovićnak, az óbecsei edzőjének elmondása szerint nem kell a gyerekeket verbuválni, önként jelentkeznek kajakozni. Már is van utánpótlás: másodikosok, harmadikosok, akik idén kezdtek kajakozni. Föltétel, hogy jól tudjanak úszni.

Idén a legjobb eredményt az óbecsei Molnár Máté érte el, aki a Sever Đurkić iskola harmadikososa. Elmesélte, miért is jár kajakozni:

– Egy éve járok edzésre – mondja Máté –, ugyanis valamikor apukám is kajakozott, hát én is megpróbáltam. Nagyon szeretek evezni, az a célom, hogy valamikor majd eljussak az olimpiára., mint egykor az óbecsei Sóti József. Idén már hat aranyérmem, két ezüstöt és egy bronzot szereztem. Nyolc versenyen 9 érmet!

Verseny előtt a zentaiakat ott találom a nagy fűzfa árnyékában, ugyanis oda húzódtak be a nagy hőség elől, így ott beszélgetünk a kajakozás szépségéről. Persze azokkal, akik tudnak magyarul, meg olvassák a Jó Pajtást. Elsőként Takács Anna mesél, aki Budapesten él és kajakozik.

– A nagyszüleimnél vagyok Zentán – mesélte Anna –, járok ott is kajakozni, s gondoltam, eljövök én is versenyezni. Budapesten négy éve edzek, s első lettem az MTK kajak-kenu versenyén.

A hatodikos Subotić Igor is olvassa a Jó Pajtást, emellett négy éve kajakozik. Ő is zentai.

– Nagyon megszerettem a kajakozást – mondja –, ez a legszebb vízi sport. Szeretem a Tiszát, ahol szinte mindennap kajakozunk a barátaimmal. Három éve az országos versenyen 3. lettem, majd idén a párosban második helyezést értünk el. S ez nem minden, első lettem a magyarkanizsai regattán.

Az utánpótlás és a nevelők

Érkeznek a versenyzők

A gimnazista Faragó Ella és Kvasznita Katalin Törökkanizsáról jött.

– A barátnóm, Kati szerettette meg velem a kajakozást – mondja Ella – már nagyon régen, még harmadikos koromban. Azóta is együtt evezünk négyesben. Eddig kilenc érmet sikerült

összegyűjteni, melyek közt van arany, ezüst és bronz. Élvezem az evezést, jó kint lenni a természetben, a jó levegőn...

– Én másodikos korom óta kajakozok. Apukámmal fürödtünk a Tiszán – emlékezik vissza Kati –, s nagyon megtetszett, amint eveztek, kajakoztak a fiúk, lányok. Ő íratott be a klubba, amikor elmondtam, hogy én is szeretnék megtanulni evezni. Azóta sok év telt el, másodikos gimnazista vagyok, s azt hiszem, amíg iskolába járok, nem hagyom abba a kajakozást, annyira szeretem. Hogy ki az eszményképünk? Ki más, mint Dusev Janics Natasa!

Élvezet nézni, ahogy a bóját kerülgetik a célba érkező versenyzők. Ott látom Katit, Ellát, a négyesben elsőnek érkezni! Nagy az öröm!

A zentai Gere Katalinnal a díjosztásnál találkozunk. Az Emlékiskola hatodikosa. Három értem is ott a nyakában.

– Ezeket mind ma kaptam – dicsekszi el Kati. – A zentai Tiszavirág kajakklubban evezek, Fehér Csaba az edzőm. Én már hét éve kajakozom, s eddig 31 érmet szereztem.

Sokan érdemelték még ki az érmet! De nem is az a fontos, hogy hányan, hanem az, hogy vízen voltak egész nyáron, merték megmutatni, mit tudnak!

Gratulálunk minden versenyzőnek, edzőnek, szülőnek.

Gere Katalin frissen szerzett érmeivel

Koncz Erzsébet

A szép szó nyomában

Kishegyesen immár 29. alkalommal tartották meg a vers- és prózakedvelők tábort

A Szép Szó Vers- és Prózamondó Tábornak igen komoly hagyománya van, az idén 29. alkalommal tartották meg. A kishegyesi Kátaitanya csodálatos és nyugodt helyszínt biztosított a tábornak, amely iránt ez alkalommal is óriási érdeklődés volt, tudtuk meg Hajvert Ákos táborvezetőtől, aki egyben a tábort szervező Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének elnöke is. Ákos elárulta, hogy ez alkalommal a szokásos négy helyett öt csoportban folyt a munka, ugyanis 55 gyerek és fiatal résztvevő volt, ami rekordnak számít. A csoportokban folyó munka eredményét a Szép Szó gálaműsorán láthatta a közönség, és amint kiderült, valószínűleg más vajdasági helységekbe is elviszik a produkció egy részét. Ákos arról is beszámolt, hogy a tábor résztvevői egyéni versfelkészítésben is részesül-

tek. Ily módon szavaló- és prózamondó versekhez kaptak egy kis pluszt a tábor neves versfelkészítőitől.

Kíváncsiak voltunk, hogy mit gondolnak a résztvevők a táborról. A tábor „nagy öregje” a bácsfeketehegyi Ádor Konrád, aki 25 évesen először járt a táborban.

– Eddig nem foglalkoztam versmondással, de a táborról már hallottam. Most azért vettem részt, hogy leteszteljem magamat. Idén először álltam színpadon a bácsfeketehegyi színtársulattal, ahol a Hyppolit, a lakáj című darabban Makácstot játszottam. Sikerünk volt a bemutatón. A táborban való részvételt az amatőr színművészeti vetélkedőn nyertem, pont ennek

a szerepnek köszönhetően – mondta Konrád.

Volt olyan is az idei táborban, aki immár tizedik alkalommal tért vissza, ez pedig a szenttamási Brasnyó Albert.

– Versmondással ezen a táboron kívül nem foglalkoztam, a versenyek eddig nem érdekeltek, de úgy gondolom, hogy őszre kipróbálom magam a Dudás Kálmán versmondó versenyen – osztotta meg velünk gondolatait. Idáig sok hasznosat tanultam a táborban, pl. hogyan kell kiállni és megválogatni a szavainkat, hogyan kell helyesen elmondani egy verset. Az idei táborban az volt a célom, hogy jobban megtanuljam beleégyezni magam a szövegbe.

L. J.

Udvarnoki nyerteseink a táborban

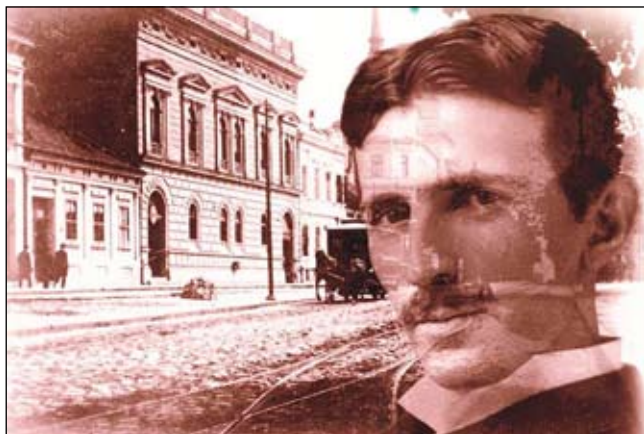
Lapunk tavaly ősszel megrendezett, udvarnoki Szűcs Imre szavalóversenyén több fellépő részvételt nyert a Szép Szó táborba. A nemes felajánlást örömmel fogadták díjazott és tehetséges versmondóink, és aki tehet, idén augusztusban megjelent a kishegyesi táborban.

A tábor szervezőinek ezúttal is köszönjük a lehetőséget.

Mit tudsz Tesla gyermekkoráról?

Nikola Teslának, a világtörténelem egyik legjelesebb tudósának, feltalálójának tiszteletére, gyermekkorának és életének alaposabb megismerésére hirdette meg az oktatásügyi, tudományos és technológiai minisztérium idei képzőművészeti és kalligráfiai pályázatát. A legkiválóbb alkotásokat a Nikola Tesla-napokon kiállították. Tesla július 10-én született, ezért mi sem természetesebb, mint hogy a szerb fővárosban ekortájt szerveznek emlékére és tiszteletére különféle rendezvényeket.

A pályázat alkalmat nyújtott, hogy a mai általános iskolások behatóbban megismerjék, lerajzolják a gyermek Nikola Teslát, illetve, hogy az ő életében dívó kalligráfiával (díszes, szép, folyamatos kézírással) ismerkedjenek.

A pályázat plakátja

A pályázatra 718 tanuló (120 mentor) jelentkezett 112 általános és középiskolából. A beküldött munkák közül 87-et kiállítottak, a zsűri pedig a 23 legsikeresebb mű alkotóját, valamint 6 tanárt megjutalmazott, továbbá 7 tanuló és 12 mentort dicséretben részesített.

Az Újvidéken megrendezett díjkiosztón a Tesla gyermekora témakörben meghirdetett általános iskolai pályázaton az alósok kategóriájában első lett a zombori Lana Paštrović (3. osztály), második Ubori Petra (J. J. Zmaj iskola, 3. osztály, Szabadka), akinek mentora, Gruban Martinek Emília is jutalomban részesült, valamint 3. helyezést érdemelt ki Kujundzsity Tifani (J. J. Zmaj iskola, 3. osztály, Szabadka).

Ubori Petra így látja a gyermek Teslát

CÍMOLDALI FOTÓNKHOZ

Móka, játék és kacagás

A hungarikumok világában kalandoztak az újvidéki Petőfi Sándor MMK nyári táborának résztvevői

Hatalmas fotót kaptunk az idén nyáron Ótos Andrásról, a Magyar Szó kitűnő fotoriportertől. Elsőosztályú Nikon fényképezőgéppel megörökítette az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ nyolcadik nyári táborának talán összes résztvevőjét. A július eleji tábor – mint a borítón láthatjátok – szépszájú iskolást és felnőttet mozgató meg, annyit, hogy nem fértek valamennyien a borítónkra. Az új tanév első lapszámának címlapja, hátlapja mégis az övéké lett, ugyanis a felvétel szinte jelképezi azt, amit igazán szeretnénk, hogy ennyire sokan legyünk az iskolákban, táborokban, versenyeken, templomban, a Jó Pajtás rendezvényein, mint ebben a nyár eleji táborban.

– Minden évben egy adott tematika köré alakítjuk a tábort – mesélte Kasza Csongor, a tábor egyik szervezője. Elmondta, hogy két évvel ezelőtt az őskortól a számítógépek koráig mutatták be a gyerekeknek a különböző történelmi korokat. Tavaly bejárták a világ földrészeit Ázsiától Dél-Amerikáig, az idén pedig a hungarikumokkal ismerkedtek.

– A Rubik-kockától kezdve a magyar népdalokon és néptáncokon át, minden megjelent a foglalkozásokon, ami valamilyen módon kötődik a magyarsághoz. Ezzel is erősíteni szeretnénk volna a fiatalok magyarságtudatát. Szerintem keveset foglalkozunk a magyarságtudatunkkal, főleg a gyerekek keveset foglalkoznak ezzel a témával, hiszen főként a számítógépes játékok töltik ki a szabadidejüket – mondta egyebek között.

Az idősebb és a fiatalabb korosztállyal külön foglalkoztak, miközben a kézművességen volt a hangsúly.

A Nyári tábor nyolc évvel ezelőtt mindössze tíz jelentkezővel indult, tavalyra ez a szám már elérte a 120-at. Az idei táborban több mint 130 fiatal vett részt, főként Újvidékről, de akadt a jelentkezők között tiszakálmánfalvi, temerini és pirosi is. A legkedveltebb foglalkozások között a falfestés és a fotózás szerepelt. Idén a tábornak egy fényképésze is volt, akivel szintén dolgozhattak a fiatalok.

T. E.

Pacséron cserélik az ablakokat

Apacséri Moša Pijade Általános Iskolában is folyamatban van az első emeleti és a földszinti termek ablakcseréje. – Hatalmas munka vár ránk, de örömmel nézünk elébe, hiszen számos eddigi gondunkat oldja majd meg szélesre. Az iskola jelenleg is használt épülete a 70-es évek elején készült el, és az akkor beszerelt ablakok mára – minden karbantartási igyekezetünk ellenére – teljes mértékben megértek a cserére. Bizonyos osztályokat szinte lehetetlen volt már felfűteni telente, erős szélfúvás közepette, teljes gőzzel fűtve, 9-10 foknál magasabb hőmérséklettől nem tudtunk melegebbet biztosítani ezekben a helyiségekben. Ennek pedig az lett a következménye, hogy sokkal több mazutot voltunk kénytelenek eltüzelni. Fűtés után pedig szinte azonnal elillant a meleg – mesélte Mészáros Kiss Gizella igazgató.

Négy évvel ezelőtt újították fel Pacséron az iskola kazánját, akkor még azt hitték, hogy a fűtőtesthez tartozó régi égőfejet egy darabig még tudják használni, de egy meghibásodás miatt a múlt télen kénytelenek voltak azt is lecserélni.

Az új tanévben a pacséri tanulókat más újdonság is várja: az Ifjúsági és Sport Minisztérium pályázati kiírásának köszönhetően 150 ezer dinár értékben tudták az alsó és felső osztályosok számára alapvető sportfelszereléssel gazdagítani a szertárat.

K. P. D.

Adán megújul az iskolák egy része

Az adai Cseh Károly Általános Iskola II. számú épületében, közismert nevén a baraparti iskolában július végén fejezték be a felújítási munkálatokat. A renoválás során az épületen lecseréltek minden régi nyílászárót, helyettük új műanyag ablakokat és ajtókat állítottak be, valamint rendbe tették és bemeszelték az épület homlokzatát az utca és az udvar felől. Folyamatban van az egykori zárda, vagyis a régi iskolaépület homlokzatának felújítása.

A központi iskolaépület felújítása még tart. Az iskola dolgozói remélik, hogy hamarosan sor kerül az ablakok cseréjére az egykori zárda épületén, ahol ezután minden gond nélkül megkezdhetik a tanítást. Az épület védelem alatt áll, ezért a szabadkai Községi Műemlékvédelmi Intézet ajánlása alapján az eredeti, korhű állapotnak megfelelően kell felújítani a homlokzatot a templom és a Dimitrije Tucović utca felőli részen. A régi ablakok helyére ugyanolyan formájú és színű faablakok kerülnek, hogy megfeleljenek az eredeti állapotnak. A központi iskolaépület udvarán hamarosan kicserélik még a törött szennyvízcsoveket.

A baraparti iskolarészlegben teljesen befejeződött a felújítás, ezért a gyerekek ott szeptembertől megújult tantermeket vehetnek birtokba – mondta kérdésünkre válaszolva Maksó Éva iskolaigazgató.

A Cseh Károly Általános Iskolában szeptembertől négy iskolaépületben folyik a tanítás, ezek közül kettő Adán, valamint egy-egy Törökfaluban és Völgyparton.

Cs. Zs.

Az Erzsébet-táborban jártam, a Balatonon

Az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületének szervezésében részt vehettem augusztus 6-tól 11-ig Fonyódligeten az Erzsébet-táborban. Ez eleve jól hangzik, mivel nagyon szeretek táborokba járni, de hozzá kell tennem, hogy a Balaton-parton voltunk! Az iskolából több ismerősöm is jött velem **Schell Klára** tanárnő kíséretében, ezért a társaság is nagyszerű volt.

Miután megérkeztünk és lepakoltunk, kimentünk a strandra. Szeles, borongós idő fogadott bennünket, de nekünk így is tetszett a látvány. Másnap körbenéztünk a táborban, és délután már fürödtünk is! A tó túloldalán a Badacsony emelkedett a magasba.

Éppen eligazítást tart az egyik Tesó

Mindennap különböző foglalkozások közül választhattunk. Eveztünk a sárkányhajóban, trambulinoztunk, fürödtünk és játékokon vettünk részt. Esténként érdekes eseményeket szerveztek: tábornyitó és -záró bulit, tábor tüzet, koncerteket, éjszakai akadályversenyt és mozit. Ezek közül az *Ilyen a jazz* zenekar koncertje tetszett a legjobban. Ők alá is írtak a kezemre. A táborvezetők voltak a Tesók és ők gondoskodtak arról, hogy jól érezzük magunkat.

Szerencsésnek érzem magam, amiért elmehettem egy ilyen remek táborba! Mindannyian nagyon jól éreztük magunkat!

Nagygyörgy Zsóka, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Reggeli torna

Óbecseiek sikere Komáromban

Már tartott a szüenidő, amikor a három kiváló szavaló: Deák Evelin, Herbatényi Zalán és Szemendri Tamás Komáromba utazott a X. Kaszás Attila Nemzetközi Versmondó Fesztiválra. A versenyre június 17-én került sor a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének szervezésében.

Deák Evelin és Herbatényi Zalán arany sávos minősítésben részesültek, míg Szemendri Tamás ezüst sávos lett. A fiatal szavalók büszkék lehetnek a sikereikre, hiszen egyedül ők képviselték Vajdaságot, sőt egész Szerbiát ezen a neves megmérettetésen. Elmondásuk szerint a mezőny kifejezetten erős volt, de ez még inkább motiválta őket, hogy jobban teljesítsenek.

A diákok felkészítő tanáraikkal, Tufegdzic Mónika tanítónővel, Magyar Klementina és Szűcs Budai Engelbert magyartanárokkal több héten keresztül gyakoroltak. Különórákra jártak, ahol nagy figyelmet fordítottak a szép kiejtésre.

A verseny mellett a tanulók és kísérő tanáraik szakítottak időt városnézésre is, és körbejárták Komárom nevezetességeit.

K. E.

Játékos kémia egy nyári táborban

A topolyai Művelődési Ház szervezésében idén debütált a Játékos Kémia Tábor, melynek, mint annyi más tábornak, a topolyai Tájház adott otthont. 32 gyerek vett részt, és nem bánták meg.

A tábor augusztus 21-e és 24-e között zajlott. Egy kis szünet után, augusztus 29-én nyílt napra várták a szülőket és érdeklődőket, hogy megmutassák mit sajtátítottak el a táborban. A Játékos Kémia Táborról a foglalkozásvezetőt, **Kanyó Anikót** kérdeztük.

– Első alkalommal tartottunk ilyen jellegű táborot. Ezt tulajdonképpen az Első Kémiaóráim elnevezésű program előzte meg, amit szintén a Tájházban tartottunk. Ebből adódott aztán a Játékos Kémia Tábor ötlete. A táborban a tudományos dolgokat a játék szintjére bontjuk le. Így a különböző reakciókat sokkal könnyebben jegyzik meg a gyerekek, mint ha tudományos módon, képletekkel közelítenék meg. Konyhában fellelhető anyagokat használunk, a többi között ecetet, citromkővet, sőt, cukrot, gipszet, szódabikarbónát, mosogatószert, vagy éppen szénsavas üdítőt, tejet. Látványos és érdekes kísérleteket végzünk, ilyen például a tejtűzijáték, a lávalámpa, a varázsmocsár, a kőgyurma és sok más érdekesség – mondta egyebek között Kanyó Anikó.

Sihelnik Ágnes

Nyári szünidő

Az idei nyarat sok érdekes élmény színesítette. Közülük egyet szeretnék kiemelni, méghozzá a magyarországi táborozást.

A csantavéri plébános, Utcai Róbert atya meghívására Csobánkára, a Szövetség az Életért nevű táborba utaztunk. Korán reggel négy autóbusszal, elég nagy számban indultunk útnak. Az út kimondottan hosszú, de kellemes volt. Körülbelül 5 óra hosszat utaztunk. Nagyjából félgyor érkezünk meg. Ennek a tábornak a lakói a Kárpát-medence területéről és Moldvából (Csángóföldről) érkeztek. Mi, vajdaságiak kicsit elkéstünk, mert a megbeszélte érkezési idő dél volt. Ettől eltekintve nyugodtan bemegettünk a táborba. Ez a tábor elég nagy területű volt, közepén egy füves résszel. A sátrakat a mezőtől egy patak árka választotta el, mely a hegyekből eredt. Egy betonból készült hidacska kötötte össze a két területet. Nos, a sátrak, hát a sátraknak elég terjedelmes méretük volt. Mégpedig egy okból, mert rengetegen voltunk. A mi sátrunkban körülbelül 150-en! Időrendbe rakva az eseményeket, a csomagok kipakolása után a mezőre vezettek bennünket, majd szétszórtak minket 12 éven felüliekre és aluliakra. Utána megindult a csoportokra való felosztás. Utolsó nap kaptunk csoportot. Nem bántuk meg. Minden csapatnak megvolt a maga három egyéni sajátossága. Egy színkód, egy számkód és egy találó név. A színek mindenkinek a csuklóján voltak elhelyezve karszalag formájában. Miután megtörténtek a felosztások, a csapatvezetők elvezettek a méretes sátrakhoz, majd segítettek minden további teendőben. Ezek után a mezőre vezettek minket. Játékok segítségével gyorsan megismerkedtünk egymással. Majd vacsorázni mentünk. Utána egy meglepetés várt bennünket. Még aznap este Esztergomba mentünk az élményfürdőbe, éjszakai fürdőzésre. Nagyon jó volt. Este tizenegykor indultunk vissza a táborba. Másnap hajóútra mentünk a Dunán, Budapesten belül, a Margit-szigettől a Rákóczi hídig. A hajózás alatt a honfoglalásról hallhattunk, de nem olyan módon, mind a történelemórákon, hanem zenével és táncsal keverve. Igaz a nap nagyon égetett, de ez nem zavart minket. A harmadik és a negyedik napon Dobogókőre és a Rám-szakadékhoz látogattunk el, és számháborút is játszottunk az erdőben. Hármunk közül ketten egy szerencsétlen meredek lejtőn, egy még szerencsétlenebb facsoport mögött ültünk az egész játékidő alatt. Ezt leszámítva jó szórakozás volt. Ebben a két napban a Rám-szakadékba is ellátogattunk. Nagyon gyönyörű volt, mivel a túraösvények, patakmedrek és vízesések közvetlen közelében haladtunk el. Az ötödik napon a Természettudományi Múzeumba vezettek minket, ami Budapesten van. Nagyon sokszínű volt a kiállított anyag. Volt ott a krétakori kőületektől kezdve az őskoron át a mai élőlények és növények preparált figuráiig minden. A múzeum után bementünk a belvárosba fényképkészítő túrára. Fényképeket készítettünk a többi között a Nemzeti Múzeum előtt, Kálvin szobrával a Kálvin téren, a Szabadság hídon a Sziklakápolnánál és a Gellért szálló előtt. A hatodik napon Mogyoródra, az akvaparkba mentünk. Hungaryringre. Este gyönyörű tűzijáték várt minket, majd a tizenkét éven felüliek Pomázra mentek és késő estig buliztak. Én nem voltam bulizós kedvemben, ezért a csoportvezetők közül a legjobb barátaimmal néztem a csillagos eget.

Hát elérkeztünk a történet végére. Korán reggel már talpon voltunk, hogy összecsomagoljunk, majd a buszokhoz indultunk, hogy felpakoljuk a dolgainkat. Indulás előtt közös misén vettünk részt. A végén emlékül mindenki kapott egy pólót a táborról, majd aláírtunk egymáséra. Ezután jött az érzelmekben gazdag búcsúzás. Valamikor hat óra körül érkezünk meg Csantavérre, szüleink már vártak minket. Elbúcsúztunk a barátoktól, majd elindultunk Újvidékre. Köszönjük az Atyának és a szervezőknek a kiváló hangulatú táborozást.

Erdős László, Levente és Lehel, József Attila iskola, Újvidék

Megtréfáltam apukámat

Azt mondják, hogy az apai nyakleves nagyon tud fájni. Majdnem a saját bőrömön is tapasztaltam ezt. Pedig csak viccelni akartam.

Egy verőfényes, gyönyörű tavaszi napon apukám fáradtan érkezett haza a hosszú munkanap után. Megebédelt, és a kanapén kényelmesen elhelyezkedve próbált pihenni, de pont ekkor észébe jutott, hogy a kocsiban felejtette a füzetét, amelyben fontos adatok voltak. Megkért, hozzam fel. Mivel én egy szófogadó gyerek vagyok, azonnal engedelmessé lettem. Mi-

kor felhoztam a füzetét, kérte a kocsis kulcsát is. Csodálkozva mondtam:

– Nincs nálam, odaadtam a kollégádnak.

– Milyen kollégámnak? – kiabálta.

– Annak, amelyikkel megbeszéltem, hogy elviszi a kocsidat az autómósdóba.

Apukám kirohant a lakásból. Bele se tudok gondolni, hogy apukám papucsban és otthoni ruhában szalad az épület mögött. Egy picit izgulni kezdtem. Pont ekkor érkezett meg anyukám. Megkérdezte, hogy mi ütött az apuba, és miért futott el, mint a szélvész. Elmondtam neki, hogy megvicceltem. Ő is viccesnek találta a helyzetet, de nem tudom leírni apukám arcát, amikor belépett a lakásba! Mint egy felbőszült bika. Anyukám nevette, ne mondjam, röhögött. Apukám meg fúj, mérgesen. Azt hittem, ha eddig nem is, de most pofont kapok. Valahogy mégis megnyugodott, nem haragudott és elnevette magát.

Nem tudom miért, de azóta apukám nem küld le, hogy hozzak fel neki valamit a kocsiból.

Szakács Szergej, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az én édesanyám

Anyám neve Garai Renáta. Szeme színe kék, magas, súlya átlagos. A haja színe barna, felkötve hordja. Élelmiszeripari középiskolát végzett, de jobban szeretett volna ékszerész vagy keramikus lenni.

Átlagos ruházata a farmer és egy egyszerű póló. Jelenleg nem dolgozik sehol, háziasszony. Jobbkezes, kedvenc sportja a röplabda, a foci és a kosárlabda. Megértő, segítőkész. Kedves, ha kell, szigorú, magabiztos. Szereti a rendet és a tisztaságot.

Kedvenc évszaka a nyár és a tavasz, legkedvesebb étele pedig a pizza és a burek. Szabadidejében szívesen olvas, zenét hallgat. Apával már 15 éve házasok és nagyon szeretik egymást. Nem szeret sminkelni és flancos ékszereket viselni. Kedvenc itala a Coca-Cola és a Fanta. Az angol nyelvet nagyon érti és nagyon tudja. Az angol háziinkban tud segíteni. Sokan becézik Rencsi, Reni, vagy más néven.

Nagyon szereti az édességeket, de a sósat is.

Remélem, még sokáig itt lesz mellettem, és bátorítani fog a jövőben is.

Garai Orsolya, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Bemutatom a szobámat

A szobám közepén állok. Körbenézek és mindenről eszembe jut valami szép emlék.

Balról a pihe-puha ágyam van. Esténként szeretek ide bebújni. Reggelente sokáig fekszem, nehezen hagyom el az én kis helyemet. Előttem egy kis szekrény van. Itt tartom a kedvenc plüss állataimat. A szekrény tetején képeslapok és fényképek vannak. Ezeket a nővéremmel készítettük, gyűjtögtettük. Jobb oldalt van az íróasztalom. Az iskolából hazazérve ide pakolom be a dolgaimat. A hátam mögött egy nagy szekrény áll. Ebben a ruháimat tartom. A szekrény tetején van egy televízió, amin a kedvenc műsoraimat nézem. Nézelődésemet a csengő szakította meg.

Kifelé tartva még mindig azon gondolkodtam, hogy mennyire szeretek a szobámban lenni és hogy mindig jól érzem ott magam.

Szabó Katarina, 4. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Nyári élmény – Gabrić Tímea, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Az előttünk álló tanévben is tiétek lesz a főszerep a Jó Pajtásban. Semmi új nincs ebben, de a kezdet kezdetén megerősítjük, hogy lapunk továbbra is kiemelt helyet biztosít munkáitoknak. Erre a 8-9. oldal, azaz Rügyfakadás rovatunk a legalkalmasabb, ahol fogalmazásaitokat, rajzaitokat, ahogy mondani szokás: szárnypróbálgatásaitokat továbbra is megjelentetjük.

Higgyétek el, olvasott, népszerű rovat ez! Sokan kíváncsiak mások munkájára, arra, hogyan fogalmaznak, hogyan rajzolnak más iskola hasonló korú növendékei. Tanuljunk tehát egymástól ebben a 2017/18-as tanévben is!

Munkáitokat a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címre, illetve a Jó Pajtás, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. levélcímre várjuk.

És még egy megjegyzés: az e heti számunkban megjelent munkáitok még az elmúlt tanévben érkeztek, reméljük, hamarosan már az új tanév terméséből válogathatunk. Várjuk küldeményeiteket!

Nagy Magdolna

Évtizedek óta immár.....

Évtizedek óta immár,
itt élek eme szép vár falán.
Reggel felkelek, tehenet etetek,
emellett virágot is szedek.

Szeretek itt élni, lepkét befogni,
Vele szépeket nevetni.
Itt élek, járok, kelek,
és már autót is vezetek.

Molnár Kitti, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Beszélgetés Kecsenovics Ferencsel

Egyik nap osztálytársammal, Garai Orsival megkérdeztük magyartanárnőnket, hogy felkereshetjük e a Kecsenovics családot, hogy kérdéseket tegyünk fel munkájukról, ami engem különösen érdekelt. A válasz igen volt.

A tanárnőtől azt az utasítást kaptuk, hogy alaposan fel kell készülnünk, ha ilyen feladatra vállalkozunk.

Megfogadtuk hasznos tanácsát.

A növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozó család nagyon kedvesen fogadott bennünket az előzetes bejelentkezés után.

Izgatottan tettük fel első kérdésünket Kecsenovics Ferenc csantavéri gazdának.

* Ki volt a megálmódója ennek a mezőgazdaságnak?

– Az édesapánk, Kecsenovics János, aki még az 1970-es években létrehozta. Mi, a fiai, János bátyámmal együtt évek múltán tovább fejlesztettük ezt a gazdaságot.

Röpülés a nyárban – Szalma Alisia,
2. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka

* Milyen nehézségeik vannak?

– Sokszor úgy érezzük, hogy napról napra nehezebb, de mi folytatni szeretnénk, hogy a kitűzött feladatainkat, céljainkat megvalósítsuk.

* Hogyan osztják el a munkát?

– A munka minden napra be van osztva, sőt évszakhoz kötődően is. Nálunk nincs olyan, hogy vasárnap, vagy ünnep. Az állatok nem várhatnak. Feleségem, Ibolya a sógornómmal, Edittel közösen vezeti a háztartást, illetve a tejházat felügyelik.

* Hány munkásuk van?

– A család, néhány jó szomszéd és pár jó barát.

* Meddig tart egy munkanapjuk?

– Reggel 6-tól este 8-ig biztosan. Olykor korábban kezdődik, sokszor tovább tart...

* Miben látják a mezőgazdaság értelmét?

– Nagyon nagy erőt fektetünk a mindennapjainkba. Reméljük, hogy lesz, aki tovább viszi, és a befektetett munka nem vész kárba.

* Milyen állatokat tartanak?

– Van birka, szarvasmarha, sertés, baromfifélék...

* Melyik állat igényli a legtöbb gondozást?

– Talán a szarvasmarha, de természetesen a többi állat is megkapja a megfelelő gondozást. Az állattenyésztés veszélyes is járhat. Az állatok sérülést is okozhatnak az embernek, nagyon oda kell figyelni.

* Milyen terveik vannak a jövőre nézve?

– Kameratek szeretnénk felszerelni, hogy könnyebben tudjuk követni az állatok mozgását és állapotát.

Utolsó kérdésünk feltevése után megköszöntük Kecsenovics Ferencnek, hogy időt szánt ránk elfoglaltsága mellett is. Illedelmesen elköszöntünk, erőt, egészséget kívántunk neki és családjának.

Garai Orsolya és Budemac Krisztián, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Szülőfalum, Szaján

Az én szülőfalum egy kis település Vajdaság szívében. Sok minden megtalálható benne, pedig manapság már kevés ember lakja.

Van egy templomunk, amit éppen javítanak. Újrafestik az oldalát. Vasárnaponként misére járok én is, és a társaim is. A népességhez képest a templom egész jól meg szokott telni. A faluban található még a Kolpingház, ahol egész évben programok vannak, közülük a téli mezeskalácssütés a kedvencem. Ilyenkor sok gyereket meghívunk, és teljes gözzel megy a sütés és a díszítés. Az elmúlt években például ott tanultam meg a tojásfűjás és -festés fortélyait is. Tájházunk is van, aminek Délibáb a neve. Nyáron egyhetes táborokat szoktak szervezni a helybeli fiatalok részére. Tavaly húszan voltunk. Gyüngyfűzést, papírhajtogatást tanultunk, medencézés és kirándulás is volt a programban. Csütörtöki napon kerékpárokkal a falu szélén található mesterséges tóhoz tekertünk, ahol locsolkodtunk, majd a hűvösben ücsörögve csemegéztünk és karkötőt fontunk. Az ebédünket is ott készítették el. Jó mulatság volt. A tájházban szeretem még nézegetni a régi könyveket. Érdekesek a megsárgult lapok bennük és az idő múlására utaló nehéz illatuk. Található még régi bölcső és nyoszolya is a kiállítási részlegben. A falu egyetlen művelődési egyesülete a központ díszé. Ady Endréről kapta a nevét. Hétfőnként egy adai tanár segítségével néptáncot tanulunk. Sok fellépésünk volt már a környező falvakban, és egy alkalommal még a magyarországi Árpádalmán is bizonyíthattunk. A falu szélén folyik a Duna–Tisza–Duna-csatorna, ahova alkalomadtán kilátogatunk a társaimmal. A múlt nyáron az osztályommal jártam ott. Piknikeztünk és a stégen kacsáztunk. Remek móka volt. A legfőbb hely számomra mégis az iskola. Ez az egyetlen hely, ahol az időm javát töltöm nap mint nap, és ahova időnként délután is betérek. A tanévkezdés első napját várom mindig a legjobban. Ki nem hagynám a nyári élménybeszámolókat. A többi nap már a tanulásé, és nem a játéké.

Nagyon szeretek a faluban élni. Itt mindegy, hogy nyár van vagy tél, mert élvezetesen telik mindkettő. Nem szeretnék elmenni innen, hisz ez a falu jelent számomra mindent.

Visnyei Viktória, 6. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Felhőtlen éjszakákon megcsodálhatjuk a természet egyik legnagyobb látványosságát: a csillagfényes égboltot. Az emberiség már a történelme kezdetén is kíváncsisággal nézett fel az égboltra. Az akkori emberek természetfeletti erőket tulajdonítottak a Holdnak, Napnak, különböző csillagászati jelenségeknek, mint a napfogyatkozásnak vagy az északi fény megjelenésének. Nem kell hozzá sok szakértelem, hogy megkülönböztessük egymástól a csillagokat, bolygókat, hullócsillagokat vagy a műholdakat. A csillagok ugyan az éjszaka folyamán vándorolnak az égbolton, de az egymáshoz viszonyított helyzetük nem változik. A bolygók, mivel keringenek a Nap körül, sokkal látványosabbak. Egy hullócsillag hirtelen tűnik fel az égbolton, majd ugyanolyan gyorsan el is tűnik, míg a műholdak halvány fényvel, lassan, de szemmel láthatóan mozognak. Ha szerencsénk van, akkor a Nemzetközi Űrállomás is megfigyelhető: fényesebb, mint a csillagok, és gyorsabban mozog, mint egy műhold. Akik Földünk északi vagy déli sarkkörénél élnek, késő ősztől kora tavaszig gyönyörködhetnek a sarki fény csodálatos színjátékaiban. Nagy ritkán, ha nagyon erős a napszél, akár hazánkból is megfigyelhető a jelenség.

Az elmúlt évek két leglátványosabb eseménye volt vidékünkön a 2015. márciusi napfogyatkozás, illetve a 2016. évi Merkúr-átvonulás. Ez utóbbi olyan ritka esemény, hogy a következő

CSILLAGÁSZAT Mit rejteget idén az égbolt?

átvonulásig 2019-ig kell várni, utána pedig csak 2032-ben lesz. A Vénusz-átvonulás még ennél is ritkább. Legutóbb 2012 nyarán haladt el a központi csillagunk előtt, ám a következőre 2125-ig várunk kell.

Minden évben több jelentős csillagászati esemény is észlelhető, íme, mi váható még az idén, ami tőlünk is megfigyelhető.

Október 21-22. – Orionidák meteorraj. Bár nem olyan látványos, mint az augusztusi, de ezen az éjszakán is 15-20 meteor fog feltűnni az égbolton. Nevét onnan kapta, hogy a legtöbb hullócsillagot a Földről nézve az Orion csillagképben lehet látni. Az Orion hajnalban a déli égbolt irányában, magasan a horizont felett látható.

November 13. – A Vénusz és a Jupiter együttállása. A két bolygó a Földről nézve mindössze 0,3 foknyira lesz egymástól. A két fényes bolygó napkelte előtt, kelet felé lesz megfigyelhető.

December 3. – „Szuperhold”. Ezt a fogalmat a csillagászat nem fogadja el teljes mértékben, nem is igen használja hivatalos szakszóként. A köznyelv azt a jelenséget nevezi szuperholdnak, amikor égi kísérőnk egyszerre telihold és Földközeli is van. Ilyenkor a Hold látszólagos mérete valóban megnövekszik és fényesebb is. Bár nem ritka, a legtöbbször nem lehet észrevenni, mert a méretét nincs mihez viszonyítani az égbolton, a fényességét pedig gyakran a pára, a por és a felhők is csökkentik.

MOBILMÁNIA

Nem is annyira új?

Sokan azt hiszik, hogy a mobiltelefon néhány évvel ezelőtt „született”. Nos, ki kell őket ábrándítanunk, mert ez a napjainkra nélkülözhetetlenné vált eszköz még a múlt század hetvenes éveiben született meg. Az első mobiltelefonos hálózatot 1976-ban próbálták ki kísérleti jelleggel az amerikai Chicagóban.

A rendszer teljes beüzemeléséig még további hét évet kellett várni, és csak 1983-ban indult világhódító útjára a mobiltelefonálás. Az első mobiltelefon-rendszerek Kanadában, az Amerikai Egyesült Államokban, Közép- és Dél-Amerikában terjedtek el.

A múlt század nyolcvanas éveinek közepén több európai országban is elindult a rádiótelefonía, ahogy kezdetben a mobiltelefonálást nevezték. Az első európai rádiótelefonok Németországban, Angliában, Olaszországban, Franciaországban, Svédországban és Finnországban jelentek meg. Ezek még úgynevezett analóg hálózatok voltak, amelyekben a beszédhang és maga a kapcsolat minősége sem volt éppen kifogástalan. Ráadásul az első mobilok meglehetősen súlyosak voltak, általában akatáskában cipelték a négy-öt kilós monstrumokat. A korszerű, digitális rendszereket csak néhány évvel később, már az új évezredben állították üzembe. Ma már szinte az egész világon csakis digitális mobiltelefonokat használnak. A mostani telefonok GSM digitális szabvány szerint működnek. Mivel a világ legtöbb országa ezt a szabványt fogadta el, ezért hívhatunk akár a világ legtávolabbi pontjára is.

Persze, mértékkel, mert a telefonálás nem olcsó mulatság!

SZÁMÍTÓGÉP

Okoskártya? Ajándékkártya?

Sokan mondják, hogy manapság lelassult az informatika fejlődése. A notebook notebook marad, legfeljebb gyorsabb és kisebb, a filmeket még mindig nem hologramon nézzük és a telefon sincs az agyunkra kötve... De tényleg nincs semmilyen kiemelkedő újítás? Persze, hogy van. Ím egy! Úgy hívják, hogy **SmartyCard, ami lehetővé teszi a tanulást ajándékokért.**

Hányszor hallottuk: Ha még ezt az oldalt megtanulod, megkapod a csokit, ha még az a dolgozat ötös lesz, tiéd a bicikli... A SmartyCard fejlesztői tehát gondoltak az IT-korszak gyermekeire, akiket feltehetőleg érdekelnek a PC-n elérhető ajándékok. A folyamatosan bővített oktató-oldalon előre beállíthatjuk, milyen típusú és szintű feladatokat kell megoldani, és ezért milyen ajándékok érhetőek el. Természetesen azért a számítógépes játékok és média-tartalmak mellett „valódi” játékok és könyvek is szerepelnek a kínálatban. Hogy mi, annak utána kell néznetek. (PCWorld)

Éljünk környezettudatosan!

Augusztus 2-án elhasználtuk a Föld egy évre elegendő forrásait

Idén az eddigi legkorábbi dátumra, augusztus 2-ára esik a túlfogyasztás napja, vagyis az emberiség alig több mint hét hónap alatt elhasználta a Föld egy évre elegendő erőforrásait. Ettől a naptól kezdődően tehát idén a jövőnket használjuk el: úgy élünk, mintha 1,7 Föld állna rendelkezésünkre.

Tavaly ez a nap augusztus 8-án jött el, 1997-ben pedig még csak szeptember végére esett. A már távoli 1970-ben egészen december 23-áig sikerült húzni, vagyis akkor még majdnem optimális volt a természeti erőforrások felhasználásának mértéke.

Jelenleg több szén-dioxidot bocsátunk ki a légkörbe, mint amennyit az óceánok és az erdők képesek elnyelni, valamint nagyobb mértékben halászunk és irtjuk ki erdeinket, mint ahogyan azok újratermelődni tudnának. A fogyasztás mértéke országoként eltérő képet mutat: ha például a világ lakossága úgy élne, mint ahogy azt Ausztráliában teszik, akkor 5,4 Földre lenne szükségünk, az Egyesült Államok lakosainak életmódjával pedig 4,8 Földnyi erőforrást használnánk fel egy év leforgása során. A rekorder Luxemburgban ez a szám: 9,1! A legkisebb ökológiai lábnyom olyan országokban mutatható ki, mint Eritrea, Kelet-Timor, Haiti, Banglades vagy Afganisztán.

Nem vitás, hogy a fejlett országokban van a baj. És hol vagyunk mi? Vidékünk állítólag ugyancsak túllépi az ideális mértéket, nekünk is közel 2 Földre lenne szükségünk, hogy így élhessünk, mint most.

Az igazán nagy baj ott van, hogy az ökológiai túlfogyasztás csak korlátozott ideig lehetséges: egy idő után degradálódik a természeti környezetünk, sőt, nagy eséllyel össze is omolhat. A túlfogyasztás világnapja egy rendkívül fontos emlékeztető! Arra hívja fel a figyelmünket, hogy egyéni, nemzeti és globális szinten is azonnali lépéseket kell tennünk: küzdenünk kell az éghajlatváltozás ellen, csökkentenünk kell fogyasztásunkat azért, hogy a biológiai sokféleség megdöbbentő mértékű csökkenését le tudjuk lassítani. Az erdőket, az óceánokat, a vadvilágot és az édesvizet meg kell óvnunk!

Éljünk környezettudatosan! Mondani könnyű – gondolhatjuk, hiszen bármennyire is szeretnénk, a legtöbben nem tudjuk, hogyan is kezdjük hozzá a környezetkímélő élethez.

Igaz? Nem igaz?

Nem védhetünk meg mindent, amit szeretnénk, de annál sokkal többet tehetünk, mintsem hogy üljünk ölbe tett kézzel.

Sir Peter Scott, a WWF (World Wide Fund for Nature, magyarul Természetvédelmi Világalap) egyik alapítója

NINCS "B" BOLYGÓ!
CSAK A FÖLDÖN ÉLHETÜNK
A túlfogyasztás világnapja idén: **augusztus 2.**

Alábbi tippjeinkkel – melyeket a wwf.hu honlapról kölcsönöztünk – most ehhez nyújtunk segítséget.

Energiatakarékosság:

Megfelelően szigeteljünk otthonunkat! Vegyük lejjebb a fűtést! Ha csak 1 fokkal csökkentjük a hőmérsékletet, fűtésszámlánk akár tizedével is csökkenhet, és háztartásunk akár évente 300 kg CO₂-t is megtakaríthat. Kapcsoljuk le a villanyt azokban a helyiségekben, ahol nem tartózkodik senki! Ne hagyjuk készenléti funkcióban elektromos készülékeinket! Gyalogoljunk, kerékpárral vagy használjuk a tömegközlekedést!

Bevásárlás:

Törekedjünk arra, hogy olyan terméket vásárljunk, amelynek csomagolása újrahasznosítható. Ilyen az üveg és a papír. Az alumínium is csaknem 100%-osan újrahasznosítható, azonban ökológiai lábnyoma sokkal nagyobb. A megvásárolt termékeket használjuk is el! Keressük a természetes alapanyagokból készült kozmetikumokat! Ezek a termékek lemosás után a vízbe kerülve sem okoznak környeztkárosodást. A boltban ne kérjünk műanyag vagy papírzacskót! Vigyünk magunkkal színes, vagány bevásárlótáskát. Ne vásároljunk felesleges holmikat, a tartós eszközöket használjuk huzamosabb ideig. Például ne cseréljük le háromhavonta a mobiltelefon, csak mert megjelent egy újabb modell. Az elektronikai termékek előállításánál a gyárak rengeteg vizet használnak, és még több szennyvizet engednek a folyókba. Ugyanez vonatkozik más termékekre, pl. a ruhaneműre is.

Víztakarékosság:

Ha a zuhanyt választjuk, harmadannyi vizet használunk el, mint amikor kádban fürdünk. Fogmosás és borotválkozás közben zárjuk el a csapot. Percenként 5-10 liter vizet megtakarítunk vele. Minél kevesebbet használunk a vizlágyító-, öblítő-, mosó- és tisztítószerrekből, szappanból és egyéb kozmetikai termékekből, annál kevesebb szennyvíz keletkezéséhez járulunk hozzá.

Hulladék:

Ne dobjunk ki feleslegessé vált dolgainkat: ami nekünk szemét, lehet, hogy másnak kincs. Írjuk ki a levelelőnkre, hogy nem kérünk reklámajánlatokat. A gyógyszereket, szárazelemeket,

akkumulátorokat, tintapatronákat, elektronikai és elektromos berendezéseket a megfelelő, erre kijelölt helyen kell leadni, ahol ártalmatlanítják őket. Bánjunk takarékosan a papírral. Ha nem muszáj, ne nyomtassunk ki mindent. Ünnepek alkalmával válasszunk olyan csomagolóanyagot, amelyeket többször is használhatunk, például díszzacskót. Járjunk könyvtárba! Kedvenc könyveinket és újságjainkat megtaláljuk a könyvtárakban is, elég tehát egyszer kifizetni a tagsági díjat, és ezért cserébe korlátlanul olvashatunk. Így nemcsak pénztárcánkat, de környezetünket is kíméljük. Gyűjtjük szelektíven a hulladékot! Külön gyűjtjük a papírt, a műanyagot, az üveget és a fémeket, a szerves háztartási hulladékot pedig komposztáljuk.

A képen legalább 3-4 zöldségfélélt felismerhetsz, sőt az is feltűnhet, hogy egyik-másik paradicsom sárgás színű, nem pedig gyönyörű piros. Hát még ha beleharapnánk, mekkora lenne a különbség! A felvételen látható zöldségfélék kevésbé tetszetősek ugyan, mint a boltokban gyakran felsorakoztatott, kifogástalan küllemű termékek, ám annál tisztábbak, egészségesebbek, hiszen vegyszermentesen termelték meg őket. Vajdaságban is mind több helyen létesülnek biofarmok. Felvételünk a Temerin közelében levő Idei-tanyán készült.

MÉSZÖLY MIKLÓS

Tréfás mese

Hiszitek, nem hiszitek – kimentem egyszer egy nagy-nagy erdőbe, amelyikben egyetlen fa se volt.

Ennek a nagy-nagy kerek erdőnek a legkisebb sarkocskájában három szalmaszálból akkora tüzet raktam, hogy egyszeribe nappali világosság támadt.

Igen ám, csak én aludni szerettem volna – s ki fia tud világosan aludni?

Fogtam magam, elballagtam a kiszáradt patakhöz, a lyukas kalapomat csurig megmerítettem, és a hordónyi sok vizet a tűzre zuhintottam.

Na, elaludt a tűz. S akkor én is lefeküdtem.

De ki fia tudna párna nélkül aludni? Én bizony nem tudtam. Azt mondtam hát a Fakó lovamnak, hogy „Cic! Cic! Ide gyere!” S az oda is jött menten, én meg a fejem alá raktam párnának. A Fakót. A nyeret meg kipányváltam.

És horkoltam, horkoltam reggelig, pedig le se hunytam a szemem.

Hát amint reggel felébredek: uccu, Fakó, hol a nyereg?! Talán megették az egerek? Nem találok egyiket se. Belenézek a jobb zsebembe: semmi. Belenézek a bal zsebembe: semmi.

Végre aztán belenéztem a lyukas kalapomba – s mit látok!

Ott aludt a Fakó nyergestül-mindenestül, még a patkója is ezüst volt. Örömben akkorát rikkantottam, hogy még a saját hangomat se hallottam meg.

De meghallotta egy kicsi madár – azt hiszem, mókus volt –, és ijedében úgy elkezdett futni, hogy mindjárt feldöntötte a legelső csipkebokrot.

Hej, ez volt ám csak mulatság!

Úgy hullott a csipkebokorról a dió, hogy majd agyonvert a mo-gyoró.

Akkor odajött egy vén banya, és rám kiabált:

– Mit csinálsz, te istenadta Pistája? Mit ászod azt a répát, retket, csi-csókát? Hiszen nem neked ültettem az ugorkát!

És rettenetes mérgiben felkapott egy tököt, hozzám vágott egy dinnyét, majd eltörte a lábam, pedig a fejem találta.

Ezt már aztán én is megsokalltam. Hátamra kaptam a Fakót, felpat-tantam a nyeregbe, és meg se álltam a Tiszáig.

Ott mindjárt találtam egy embert, aki nagy, teli iszákból sorba ere-gette vissza a vízbe a halat.

Kérdem tőle: mit csinál? Azt mondja, halászik, lakodalom készül náluk, nincsen mit egyenek, hát majd esznek halat.

Ez éppen kapóra jött nekem, úgymint nagyon éhes voltam – meghívat-tam magam a lakodalomba.

Mikor már egy hal se volt az iszákból, mondom az embernek:

– Most már eleget halásztok, főzhetjük a paprikást!

– Igen ám – mondja ő –, de előbb át kell mennünk a Tiszán. Jaj, jaj, de hogyan, mikor egyőnk se tud úszni!

Ezt is kiokoskodtam: volt a zsebemben egy dió, azt kétfelé vettem. Egyik volt a hajó, a másik az evező. Úgy áteveztünk a Tiszán, hogy csupa por lett a lábunk. Még a Fakó lovam aranypatkója is sáros lett a térdig érő hótól.

Aztán szerencsésen megérkeztünk. A Tisza partján volt egy ház, ott sütötték-főzték a hurkát, ott ülték a lakodalmat. A menyasszonyt Jancsinak hívták, a vőlegényt Juliskának. Három napig állt a bál, és olyan temérdek töltött káposztát ettünk, hogy még most is csikarja a hasamat a tökmag!

Végezetül felszántottuk a Tiszát, vetettünk bele lúdfüvet, nyúlfüvet, fenkövet, s mire megjött a tél, termett is az három kéve bidres-bodros, cikkes-cakkos, salamánkos pogácsát!

Így volt, nem másképp!

Aki a mesét egy hallásból ugyanígy elmondja, ügyesebb, mint én.

Gerard Durrel

Családom és egyéb állatfajták

Védőbeszéd

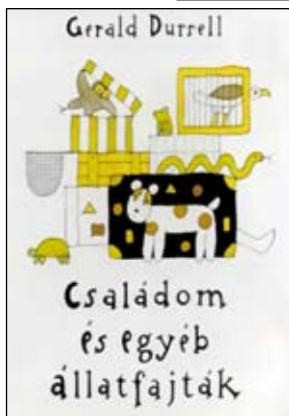
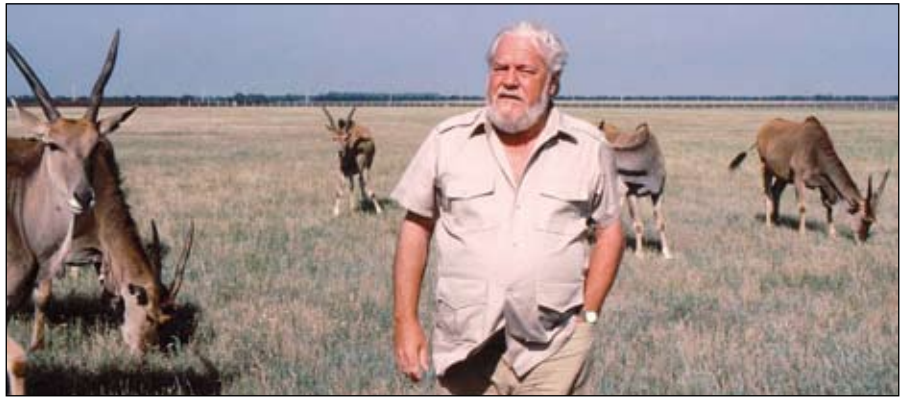
Néha bizony megesett, hogy hat képtelenséget is elhittem éhyomorra.
Lewis Carroll: Alice Tükkországban

Ez annak az öt esztendőnek a története, amit én meg a családom Korfu szigetén, Görögországban töltöttünk. Eredetileg a sziget természetrajzáról szándékoztam enyhén nosztalgikus beszámolót írni, de elkövettem azt a súlyos hibát, hogy már a könyv első oldalain felléptettem a családomat. Amint felvonultak a papirosra, meglepedtek, és kezdték meginvitálni különböző barátait, hadd szerepeljenek nek is az egyes fejezetekben. Végül nagy nehezen és sok furfanggal sikerült mégis itt-ott néhány oldalt megmentenem, hogy egyes-egyedül állatoknak szentelhessem.

Megpróbáltam az itt következő lapokon pontos és túlzásoktól mentes képet festeni családomról; úgy jelennek meg, ahogy én láttam őket. Úgy érzem azonban, hogy némelyik furcsa szokásuk magyarázatául

le kell szögezmem: akkoriban, amikor Korfun laktunk, a család tagjai igen fiatalok voltak. Larry, a legidősebb, huszonhárom éves, Leslie tizenkilenc, Margo tizennyolc, míg én, a legifjabb, tízéves, tehát még zsenge és fogékony. Anyám életkorát sohasem tudtuk egész biztosan annál az egyszerű oknál fogva, hogy nem emlékszik rá, mikor született. Erről nem is mondhatok egyebet: elég idős volt ahhoz, hogy négy gyereke legyen. Anyám ragaszkodik hozzá, közöljem azt is, hogy özvegy, mert, mint bölcs élelátással megjegyezte, az ember sohasem tudhatja, miket gondolnak róla.

(...)

Kétséges, vajon ez a könyv létrejött-e volna az alábbi személyek lelkes segítségével nélkül. (Ezt azért említem, hogy az olvasó tudja, kit szídjon.)

Tehát hálás köszönettel tartozom: Dr. Theodore Stephanidesnek. A rá oly jellemző nagylelkűséggel megengedte, hogy felhasználjam Korfuról írott, meg nem jelent művének anyagát, és ellátott számos borzalmas anekdotával, melyekből néhányat felhasználtam.

A családomnak. Végeredményben ők szolgáltatják, ha akaratlanul is, az anyag nagy részét, és nagymértékben segítettek a könyv megírásában is heves vitáikkal, mert ritkán értettek egyet, ha valamilyen eseményről megkérdeztem őket.

Feleségemnek, aki azzal szerzett örömet, hogy harsányan kacagott a kézirat olvasása közben, és azután közölte: a helyesírásomon szórakozott ilyen kitűnően.

Sophie-nak, a titkárnőmnek, aki a vesszők beiktatásáért és a nyelvtani hibák könyörtelen kigyomlálásáért felelős.

Különleges hálával tartozom anyámnak, akinek könyvem ajánlottam. Szelíd, lelkes és megértő Noé módjára kormányozta fur-

csa ivadékaival népes bárkáját az élet viharos tengerein, nagy ügyességgel; mindig számolt a zendülés lehetőségével, mindig fenyegették a szertelenség és hóbort zátonyai, sohasem lehetett biztos afelől, hogy kormányzását helyesli-e a legénység, de azt biztosra vehette, hogy mindenért, ami rosszul sült el, őt fogják szidni. Hogy túlélte az utazást, valóságos csoda; de túlélte, sőt többé-kevésbé ép ésszel. Mint Larry bátyám helyesen megjegyezte: büszkék lehetünk rá, hogy így megneveltük – dicsőségünkre válik.

Annak bizonyítására, hogy eljutott ama boldog nirvánáig, melyben már semmi sem hökkenti vagy döbbsenti meg az embert, példaképpen elmondom, hogy nemrégiben, amikor egy hétvégén egyedül volt otthon, váratlanul nagy rakás ketrec érkezett a címére, melyek két pelikánt, egy skarlat íbiszt, egy keselyűt és nyolc majmot tartalmaztak. Bármely esendőbb halandó kétségbeesett volna efféle küldeménytől, de mama nem! Hétfőn reggel a garázsban leltem rá: egy feldühödött pelikán kergette éppen körbe-körbe, mert egy doboz szardíniával akarta megetetni.

– Örülök, hogy megjöttél, drágám – lihegte –, ez a pelikán kissé nehezen kezelhető.

Amikor megkérdeztem, honnan tudja, hogy az állatok az anyéme, így felelt:

– Hát hogye tudnám, hogy a tieid, drágám. Ki más küldene nekem pelikánokat?

Ebből is látható, hogy családjának legalábbis egy tagját milyen jól ismeri.

Végül szeretném hangsúlyozni, hogy a szigetéről és a szigetlakókról szóló történetek tökéletesen igazak. Korfuban élni annyi, mint ha egy fölöttébb ríkító és vásári vígoperában élne az ember. A hely egész légköre és bája, azt hiszem, tengerészeti térképünkön csúcsosodott ki legjellemzőbben, amely nagy részletességgel ábrázolta a szigetet és a szomszédos partsávot. A térkép alján egy kis megjegyzés volt olvasható:

FIGYELMEZTETÉS: Mivel a zátonyokat jelző bóják gyakran rossz helyen vannak, a tengerészek óvatosan hajózzanak a sziget partja mentén.

Nálatok laknak-e állatok?

Gerard Durrel könyve nem természettudományos mű, nem természetrajz, legalábbis nem úgy, ahogyan azt a tudósok művelik. Noha érdeklődéssel fordul az állatvilág minden tagja felé, senkit sem kirekesztve, mégis önmagáról és a családjáról beszél leginkább. A főhős, akiben Durrel fiatalkori mására ismerhetünk, nem természetrajzos pontossággal, inkább személyes mikroszkópján keresztül figyel és csodálja a világot. Ahogyan pedig közelít a természethez, úgy közelít családjához is. A történetek olyan mozgalmasak és elevenek, akár egy youtube-videó. A Lewis Carrolltól származó mottó is azt jelzi:

nem kell komolyan venni igazán, nem kell rosszra gondolni, ha az emberekről mint állatfajról beszél. Hiszen ebben nincs valódi minősítés, ellentétben azzal, amikor mi nevezünk olykor egyeseket tuloknak, libának, esetleg pávának.

Valódi (késő) nyári olvasmány, amely talán minket is arra sarkallhat, hogy behatóbban tanulmányozzuk a körülöttünk élő állatfajokat, vagy indítsunk expedíciót családunk megismerésére. Figyeljünk, szemlélődjünk és raktározzuk el, amit látunk, tapasztalunk!

Jó olvasást kíván az új tanévben is:

Herédi Károly

Mi fán terem a kaleidoszkóp?

Azt, hogy a tükröződés sok játéklehetőséget tartogat az ember számára, bizonyára már a legrégebbi időkben is felfedezték. De hogy ennek alapján olyan, kézbe vehető játékot is szerkesszenek, amely kifejezetten a tükröződésen, azon belül is a többszörös tükrözésen alapul, ahhoz a 19. századig kellett várni. Nem véletlen, hogy ezt a játékot, vagyis a kaleidoszkópot épp egy fizikával foglalkozó ember, David Brewster találta fel. Ti is készíthettek magatoknak! Az internet bőven kínálja a magyarázatot és az ötleteket is. Íme mi is közlünk egy egyszerű kaleidoszkópkészítési változatot:

Három egyenes műanyag vonalzót fogjunk össze szabályos háromszög keresztmetszetű csővé! A vonalzókat szigetelőszalaggal rögzítsük egymáshoz! A cső egyik végére feszítsünk átlátszó műanyag fóliát vagy zsrírpapírt, majd a csövet kívülről borítsuk be fekete papírral! Szórjunk a cső lezárt végébe apró színes tárgyakat, ezüstpapírt, műanyagdarabkákat, gyöngyöt stb.! A cső szabad végét szemünk elé emelve, szabályos háromszögekből álló szimmetrikus mintázatban gyönyörködhetünk. A minta a cső mozgatásával változik.

WIKIPEDIA

Miért nagyszerű a Wikipédia?

* A Wikipédia minden kétséget kizáróan a világ legnagyobb enciklopédiája. Ez az emberiség legnagyobb és legátfogóbb tudásának gyűjteménye, amit valaha írtak. Az angol Wikipédia több mint hárommillió cikkel már így is negyvenhatszor nagyobb, mint a legnagyobb írott lexikon, az Encyclopaedia Britannica, ami 65 000 cikket tartalmaz. Minden új cikkel a tudás egyre könnyebben elérhető.

* Tizennégy évvel ezelőtt, 2003. január 23-án létrejött a 100 000. cikk, és azóta már több mint 10 millió van. Ebből több mint hárommillió az angol Wikipédián született meg.

* A Wikipédia ingyenes, mi több, a Wikipédián nincsenek reklámok.

* Jó érzés, hogy a cikkirók „ingyen” adják közre tudásukat, amit mások szükség szerint vesznek igénybe.

Heti jeles napok, évfordulók

Szeptember 8. – **Kisasszony, Kisboldogasszony napja**, azaz Szűz Mária születésének napja. Már a 11. század óta számon tartják Kisasszony napját. Az egész magyar nyelvterületen kedvelt búcsúnappal. Kisasszony napjának hajnalán a hívő asszonyok sokfelé, pl. búcsújáró helyeken (Andocs, Máriapócs, Csatka) kimentek a napfelkeltét várni. Úgy vélték, hogy akinek érdeme van rá, a fölkelő napban megláthatja Máriát, sugárai rózsát szórhatnak. Kisasszony napja volt sokfelé a cselédek szolgálatba lépésének ideje. Ilyenkor kezdték a dióverést. Fecskehajtó Kisasszonynak is nevezték, mert sok helyen úgy vélték, hogy ezen a napon indulnak útnak a fecskék. A két Boldogasszony közti időszak (aug. 15. – szept. 8.) zárónapja.

Szeptember 10. – Minden év szeptemberének második vasárnapja a **magyar dal napja**. Először a Sziget fesztivál minusz egyik napján tartották meg 2008-ban. Az erre a napra szervezett rendezvényeken a pop- és rockzene mellett dzsessz-, népzenei, színházi, gyerek- és komolyzenei műsorok is megtalálhatók a programban. A www.magyardalnapja.hu/honlapon sok mindent megtudhatsz, például azt is, hogy Presser Gábor ötlete volt napot szentelni a magyar dalnak.

2001. szeptember 11. – Terrortámadás következtében összeomlott a világ egyik legmagasabb épülete, a New York-i World Trade Center. Két eltérített utasszállító repülőgép csapódott a World Trade Center ikertornyaiába, melyek később összeomlottak. Egy másik gép a Pentagon épületébe csapódott. Hivatalos adatok szerint 2819-en haltak meg.

Szigetvár hősei

Egy nép a történelmi ismerete, származása és kultúrája nélkül olyan, mint a fa gyökerek nélkül – mondta Bob Marley, a három évtizeddel ezelőtt elhunyt, de máig neves jamaicai reggae-zenész. Valószínűleg ismeritek sajátos ritmusú dalait, és ezért meglepődtek, hogy miért emlegetjük

lekedete – amely több képzőművészeti alkotást is megihletett – a hősiség szimbóluma lett, Szigetvár pedig azóta is kulcsfontosságú helyet foglal el a magyar történelmi emlékezetben.

Tudod-e, hol van Szigetvár? Magyarország déli részén, Baranya megye délnyugati részén keresd.

Így nézhetett ki Szigetvár egykoron a 3D-változat készítői szerint

Debrecenben őrzik Székely Bertalan olajfestményét, mely a Zrínyi kirohanása címet viseli, és 1880 körül készült

épp ezen az oldalon, és nem másutt. A magyarázat egyszerű: a zenész olyan gondolatot fogalmazott meg a fenti idézetben, ami nagyon is bölcs. Felhívja a figyelmünket arra, mennyire fontos tudni, hova tartozunk, milyen a múltunk, a kultúránk, egyáltalán kik voltak őseink, kik a szomszédaink, milyen az ő történetük, kultúrájuk...

Minden kérdésre persze nem fogtok választ kapni itt, a Múltidézőben, de néhányra igen. Olvassátok hát érdeklődéssel idén is rovatunkat!

E heti számunkban Szigetvár hőseiről szólnunk, akiknek emlékét szeptember elején szokták feleleveníteni. Szigetvár legnagyobb hőse Zrínyi Miklós volt, aki 1566-ban két és félezer katonával augusztus 6-tól több mint egy hónapra keresztül ellenállt a Bécs elfoglalására tartó I. Szulejmán szultán vezette százezer török sereg ostromának. Szeptember 8-án, amikor a magyar csapat létszáma háromszázra fogyatkozott, a katonák Zrínyivel az élükön kilovagoltak a várból és harc közben elesetek. A hadvezér cse-

Ki volt Zrínyi Miklós? A horvát-magyar nemzetiségű Nikola Šubić Zrinski 1508 körül született, és 1566. szeptember 7-én vesztette életét, amikor maroknyi seregével kitört a szigetvári várból, és hősi halált halt. Dédapját ugyancsak Zrínyi Miklósnak hívták magyar nyelvterületen, aki ugyancsak neves hadvezér volt, ráadásul költő is. Egyes történészek szerint Zrínyi Miklós visszautasíthatta volna a parancsot, de ő mégis

Barabás Miklós festménye Zrínyiről

vállalta. Olyan emberi érzések vezérelték, mint a becsület, a kötelességtudat, a példamutatás, a hazaszeretet. Tudta jól, nem győzhet, segítségre sem számíthat, és meg fog halni Szigetvárnál.

Ki volt az ellentábor vezére? A török erők élén I. Szulejmán szultán állt, aki előrehaladott kora, rossz egészségi állapota ellenére személyesen vezette az 1566-os hadjáratot. Azaz, hajlott kora miatt a gyakorlati teendőket Szokollu Mehmed nagyvezírre és alvezíreire bízta. A szultán számára mégis megtörtént a baj, hiszen az ostrom végét nem élte meg. Halálát heteken át titokban tartották, mert attól féltek, hogy ha közzéteszik, a sereg elveszíti erejét, egységét.

Szigetvár ugyan elesett, de a hősiesség és kitartás egyik jelképévé vált, akárcsak Eger, melynek történetét Gárdonyi Géza Egri csillagok című művének köszönhetően jobban ismerjük.

Animációs film az ostromról

A Mohácsi csata és a Nándorfehérvári diadal című munkája mellett a Történelmi Animációs Egyesület animációs filmet készített a szigetvári ostromról is. A török kori hadtörténelmünket bemutató film az 1566-os szigetvári ostromot és Zrínyi Miklós hősi halálát mutatja be. A teljes filmet az esemény 450. évfordulóján, 2016. szeptember 7-én mutatták be. A 26 perces animáció teljesen új technikával készült. A munka során rekonstruálták a vár, az ostrom és a török tábor teljes környezetét, így az elkészült virtuális világ alkalmas lehet számítógépes kalandjáték fejlesztésére is. A csapat az egri vár ostromának feldolgozásával folytatta munkáját, majd egy gigantikus munkába fog, hogy bemutassa Buda visszafoglalását.

A 26 perces filmet megnézheted a következő címen: <http://mult-kor.hu/lenyugozo-animacios-videon-szigetvar-ostroma-20160913>

Akiknek a nyár újdonságot hozott

A nyár nem csupán a pihenésről szól. Az alábbiakban azokról a sztárokról szólunk, akiknek idén fordulópontot jelentett az év legmelegebb évszaka.

Először szerepelt mozifilmben

A Niall Horan, Liam Payne, Harry Styles, Louis Tomlinson és Zayn Malik alkotta One Direction óriási hírnévre tett szert és talán a legnépszerűbb fiúegyüttesnek számított. Két évvel ezelőtt, a negyedik lemezük megjelenését követően, Zayn kivált a csoportból. Az 1D négy tagja még abban az évben kiadta az ötödik lemezüket, majd pedig bejelentették, hogy szünetelnek. Ezek után mind az öten a szólókarrierjükre összpontosítottak. A többi között Harry Styles is, aki idén tavasszal megjelentette a Sign of the Times című dalát, majd pedig kiadta debütáló szólóalbumát. Az idei nyár viszont azért volt különleges Harry számára, mert először szerepelt mozifilmben. A Christopher Nolan rendezésében készült Dunkirk júliusban került a mozikba és nagyon jó fogadtatásban részesült. Christopher Nolan korábban a Mementót, az Álmatlanságot és az Eredetet rendezte, továbbá két Batman-filmet is. A Dunkirk egy második világháborús történetet dolgoz fel, sokan dicsérik a filmet és Harry alakítását is.

Visszatért Kesha

Viharos időszakon van túl Kesha. Az énekesnő Animal című első lemeze 2010-ben jelent meg, a Warrior 2012-ben, majd pedig 2014-ben zaklatásért beperelte egykori producerét. Zűrös ügy vette kezdetét, a szerződés

ugyanis arra kötelezte őket, hogy továbbra is együtt dolgozzanak, amire Kesha nem volt hajlandó. Évekig csaknem teljesen szünetelt a karrierje, nem mutatkozott lehetőség arra, hogy új lemezt adjon ki, habár továbbra is szorgalmasan írt dalokat. Nemrég azonban megjelent a rajongók által régóta várt legújabb, sorrendben harmadik albuma, a Rainbow. A nyár folyamán az énekesnő bemutatta a Praying, a Woman, és a Learn to Let Go című dalokat. Az album egyes zeneszámain a The Dap-Kings, az Eagles of Death Metal és Dolly Parton működött közre. A Rainbow című lemez Kesha nagy visszatérésének számít.

A nyár slágere

Az idei nyár slágere a Despacito spanyol nyelvű dal lett, amit a Puerto Ricó-i Luis Fonsi ad elő Daddy Yankee-vel. A Despacitónak köszönhetően mindketten világhírnévre tettek szert, habár nem a teljes ismeretlenségből bukkantak elő. A jövőre 40 éves Fonsi 1998-as bemutatkozása óta ismert előadónak számít és nem csak Puerto Ricóban, hiszen énekelt II. János Pál pápa előtt, valamint a Fehér Házban, együttműködött Christina Aguilera-val, Afrojackkel és a Spice Girls-ből ismert Emma Buntonnal is. Luis Fonsi a Despacitót 2015-ben írta meg. Elmondása szerint először balladaként képzelte el, de végül úgy döntött, hogy városias hangulatot visz bele. Itt jött képbe Daddy Yankee, aki baseballjátékosnak készült, de egy sérülés félbetörte a sportkarrierjét és a zenénél kötött ki. A Despacito idén januárban jelent meg, de akkor vált világszlágerré, amikor Justin Bieber áprilisban készített hozzá remixet. Bieber életében először énekelt spanyolul. Fonsi szerint angol szöveget írtak Biebernek, aki viszont ragaszkodott hozzá, hogy spanyolul énekelje el a nagy részét. A Despacito ezek után lejátszási rekordokat döntött és számos változata készült. A dal Puerto Ricóban forgatott videóklipjét Carlos Pérez rendezte San Juan település La Perla szegénynegyedében, amelyet a videónak köszönhetően azóta rengeteg turista keresett fel. A Despacito-láz térségünket is elérte. Magyarországon egy nő csaknem mentőautónak ütközött, mert olyan hangosan hallgatta és énekelte a dalt, hogy nem hallotta a szirénázást. Luis Fonsi Budapesten is koncertezett, Kasza Tibivel is találkozott, akinek unszolására magyar népzeneire énekelte el *Despacitót*. Nagyon népszerű lett a dal inspirálta Pamkutya-paródia is.

Cara Delevingne első klipje

Kétség nem férhet hozzá, hogy Cara Delevingne napjaink egyik legsokszínűbb sztárja. Elsőként a modellvilág nyílt meg a számára és a vezető divatcégek is felfigyeltek rá. Carát azonban egyre inkább a színészkedés kezdte érdekelni, először 2012-ben jelent meg az Anna Karenina című filmben, két évvel később az Angyali szemekben, azután a Papírvárosokban, a Pánban és a Kids in Love-ban. Ezek után az Öngyilkos osztagban szerepelt, a mozik pedig nemrég vetítették Luc Besson rendező Valerian és az ezer bolygó városa című filmjét, amelyben Carát egyik főszereplőként láthatjuk Dane DeHaan oldalán. Az idei nyár mégsem ezért volt különleges Cara számára, hanem azért, mert elkezdett énekelni is, bemutatta első kislemezét és megjelent az első videoklipje. Habár Cara Delevingne már korábban is kacérkodott az éneklés gondolatával, első dala az I Feel Everything, a Valerian és az ezer bolygó városának betétdala lett. Cara egy interjúban beszélt arról, hogy a dalt a szerelem érzése inspirálta, az első fellángolás, ami magától értetődően, szinte természetesen jön. Cara szerint mindenkinek szüksége van a szeretetre, mert az megmenthet minden rossz napot.

Bővül a Star Wars-univerzum

A Csillagok háborúja rajongóinak egy ideig biztosan nem kell tartaniuk attól, hogy a kedvenceik nélkül maradnak. A 2015-ben bemutatott, sorrendben hetedik résszel, a Csillagok háborúja: Az ébredő Erővel valóban új erőre kapott a Star Wars, az elmúlt évek folyamán készült számos kiágazás pedig mára valószínűleg Star Wars-univerzumot eredményezett. A vártnál jóval nagyobb sikere lett a tavaly télen bemutatott Csillagok háborúja-

történetnek, a Zsivány Egyesnek, idén pedig érkezik az eredeti folytatása, a nyolcadik rész. Mi várható még? Nos, 2018-ban Han Solóra összpontosítunk, tehát az űrpilóta kap saját filmet, de egyáltalán nem biztos, hogy ő lesz az egyetlen karakter, akinek történetével különálló filmben ismerkedhetünk meg. Stephen Daldry rendező azt nyilatkozta, hogy szívesen készítené Star Wars-filmet, amelynek főszerepében ezúttal Obi-Wan Kenobi állna. Valójában egy régóta dédelgetett álomról van szó és rengeteg rajongó jelezte, hogy szeretne bepillantást nyerni a karakter életébe. Persze azonnal előjött Ewan McGregor neve is, aki korábban megformálta Kenobi Mestert, de a szereplőkről még végképp túl korai szólni. Ugyanakkor viszont felmerült Yoda és Boba Fett életét feldolgozó alkotás ötlete is.

Jenna Ortega és az elefánt

Atizenkét éves Jenna Ortega az egyik legismertebb tiniszereplőnek számít. Egyebek közt a Jane the Virgin és A zűr közepén című sorozatokban láthatjuk, de szerepelt a Vasember harmadik részében is. Jenna Ortega hamarosan a Mark Drury Taylor rendezésében készülő Saving Flora című filmben játszik. A film Flóráról, a cirkuszi elefántról szól, aki megöregszik és már nem képes arra, hogy végrehajtsa a parancsba kiadott trükköket. A társulat meg akar szabadulni tőle, de Jenna karaktere és az apja úgy gondolják, hogy az elefánt jobb sorsra érdemes. El is határozzák, hogy megmentik. A film forgatására minden bizonnyal Mexikóban kerül sor. Úgy tudni, Jenna film-

béli partnerei David Arquette, Tom Arnold és Leonor Varela lesznek. Egyes filmhírekben arról is lehetett olvasni, hogy a film bevételét az elefántok megsegítésére fordítják.

A legtöbb díjat Kendrick Lamar kapta

Kaliforniában, az Inglewoodi The Forumban nemrég került sor az MTV Video Music Awards idei galájára, amelyen ezúttal is díjakat osztottak a legjobbaknak. Az est műsorvezetője Katy Perry volt. A legtöbb jelölést, nyolcat, Kendrick Lamar: Humble című dala kapta és nem okozott csalódást a rajongóknak, hiszen ezek közül hatot díjra is váltott. A Humble lett a legjobb videó, a legjobb hiphop dal, de győzedelmeskedett egyebek közt a legjobb rendezés és a legjobb vizuális effektusok kategóriában is. Az év előadójává Ed Sheeran választották, míg Khalid lett a legjobb feltörekvő előadó. A legjobb együttműködést Zayn és Taylor Swift valósította meg az I Don't Wanna Live Forever című dallal. A legjobb pop dal kategóriában a Fifth Harmony diadalmaskodott a Gucci Mane közreműködésével készült Down című zeneszámmal, a legjobb tánczene a Zedd és Alessia Cara együttműködésével létrejött Stay című dal lett, a legjobb rocknak járó díjat pedig a Twenty One Pilots Heavydirtysoul zeneszáma érdemelte ki. A legjobb koreográfiát Kanye West: Fade című dalának klipjében láthatjuk. A legnagyobb lázadást produkálók kategóriájában, minden jelölt győztes lett, azaz Alessia Cara (Scars to Your Beautiful), Big Sean (Light), John Legend (Surefire), a The Hamilton Mixtape (Immigrants – We Get the Job Done), a Logic feat. Damian Lillard (Black SpiderMan) és Taboo feat. Shailene Woodley (Stand Up/Stand N Rock). A nyári dala sokak meglepetésére mégsem Luis Fonsi és Daddy Yankee Despacitója lett, hanem Lil Uzi Vert: XO Tour Llif3 című zeneszáma. A Michael Jackson-díjat ezúttal Pinknek ítelték oda.

Jelige: Sony Xperia
Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok, és egy nagy problémával fordulok hozzád. A probléma az, hogy nem vagyok valami beszédes típus... Mikor 5. osztályba kerültem, egy nagyon jó osztályfőnököt kaptam. Mindig ott van, ahol baj van. És amikor beszélgetni akarna velem, mindig könnybe lábad a szemem, és nem tudok megszólalni, vagyis beszélni. Ez a helyzet a szüleimmel is. Amikor nem mondok el valamit, nem engednek meg semmit. És szeretném, ha adnál tanácsot, hogy legalább az osztályfőnökömmel tudjak „kommunikálni”, mert kevés idő van még rá.

Válasz:

Kedves levélírónk!

Először is elnézésedet kérjük, hogy csak most válaszolok a leveledre, de sajnos lapzártá után érkezett, és a nyár folyamán a Jó Pajtás, ahogy már megtapasztalhattátok mindannyian, nem jelenik meg. Azért remélem, hogy semmiről se késtünk még le! Elsősorban tisztázd le önmagaddal, hogy továbbra is „nem beszédes típus” szeretnél-e maradni, olyan, amilyen eddig voltál, vagy mindenkivel nyitottabb, beszédesebb lennél. Mert a változást akarni kell, és cselekedni is kell hozzá. Jó lenne, ha összeszednéd a bátorságodat és a gondodat az iskola pszichológusával vagy pedagógusával is megbeszelnéd, akik még több tanácsot tudnak adni, és napról napra támogatnának a változás útján. Valószínű, hogy a kommunikációs nehézségek hátterében a szorongás és az önbizalomhiány lapul meg, és a gondod gyökereinek feltérképezésén kellene dolgoznod a szakemberek segítségével. Ha másként nem megy, amit osztályfőnököddel szeretnéd tudatni vagy megbeszélni, próbáld meg levélként megfogalmazni és odaadni neki. Véleményem szerint, ha rendszeresen vezetnél naplót a veled kapcsolatos történésekről, az érzelmeidről, a gondolataidról, idővel könnyebb lenne el is mondani őket másoknak. A szorongás leküzdésére kezdetnek jó egy kis légzésgyakorlat, amivel eléred a relaxált állapotot, amelyben sokkal könnyebben tudunk megszólalni. A szakember, aki kitalálta, egy McGonigal nevű terapeuta, aki szerint ilyenkor, a légzés segítségével becsapjuk az agyat, mert akármennyire is zaklatottak vagyunk, a légzésünket átállítjuk arra a ritmusra, ahogyan nyugodt állapotban lélegeznénk. Ezzel az idegrendszer arra készítjük, hogy a szimpatikus státuszról váltson paraszimpatikusra, ahogy egy pihent, kiegyensúlyozott állapot közben is tenné. A trükk egyfajta mély sóhaj, amikor a kilégzésnek kétszer olyan

hosszúnak kell lennie, mint a belégzésnek. Tehát ha 4-ig számolsz belégzés alatt, a kilégzés tartson 8-ig! Lehet, hogy először nehéznek fog tűnni, ezért kezd 2-re történő belégzéssel, amit egy 4-ig tartó kilégzés kövessen. Ha pedig már gyakorlottabb leszel, a belégzés akár 8-ig, a kilégzés pedig 16-ig is tarthat. Ami a szüleidet illeti, velük is meg kell tanulnod beszélgetni. Kezdjed el anyukáddal, és mondd el neki négy szemközti, hogy számodra milyen gondot okoz, amikor beszélni kell önmagadról. Talán az ő támogatásával könnyebben tudsz segítséget kérni a megfelelő szakemberektől, és könnyebb lesz megtalálni a kulcsot a gondjaid megoldásához, mert ahogy működik az idő, egyre nehezebb dolgod lesz mind az iskolában, mind az élet más területein.

Jelige: „Nyár volt”

Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok, és egy gondom miatt írok. A nyáron megismerkedtem egy nagyon helyes sráccal. Idősebb tőlem, nyolcadikos. Nem tudom, mit kezdjek vele, mert nagyon sértődékeny és mérges típus. Ha valami nem tetszik neki, megharagszik, és nem válaszol az üzeneteimre, nagyokat hallgat a Facebookon is. Tanácstalan vagyok, mert nem tudom, hogyan viselkedjek vele, mit csináljak másként. Kérlek, adjál tanácsot!

Válasz:

Először is tisztázd le magaddal, hogy ebben az esetben nem benned van a hiba, nem neked kell másként viselkedned. Különbösen az ilyen fiúkkal kapcsolatosan igazából nincs is mit gondolkodni! És semmit se tegyél a továbbiakban! Egyszerűen hagyd, hogy kifújja a mérget! Várd ki, hogy ő jelentkezzen neked. Addig pedig egy betűt se küldjél neki üzenetben! Ha nem válaszol soha többé, se baj! Legalább tudod, hányadán is állsz vele. És ne feledd, nem egy helyes és szép fiú van a világon!

Jelige: „Felhőcske”

Kedves Bizi!

Én egy hatodikos lány vagyok, és úgy érzem, hogy összecsapta a fejem fölött a hul-

lámok! Rengeteg a bajom az utóbbi időben. Nem tudom, mi történik velem, de az utóbbi időben ha kell, ha nem, elsírom magamat. Sírok, ha arra gondolok, hogy hogy nézek ki (kövér vagyok!), akkor is sírok ha belenézek a tükörbe és látom, milyen ronda vagyok. Voltam egy szülinapi bulin, ahol klassz társaság volt, és most azért is sírok, mert ki tudja, mikor találkozok újra velük. Tudom, hogy létezik telefon, SMS, internet, közösségi oldalak, de az is kétségbe ejt, hogy biztos, hogy nem mernék jelentkezni nekik. És úgy általában, mindenért sírok. Kérlek, segíts, mit tegyek? Nem tetszek magamnak sem, de a környezetemet is idegesítem!

Válasz:

Kedves Felhőcske!

Ne búsulj! Látom, hogy most nagyon boldogtalannak érzed magad, és nagyon feketén látsz mindent. Ezer százalék, hogy a „sírósságod” hátterében a serdülőkor áll. Bizonyára már észleltél magadon ezt-azt a serdülőkori változások közül. Ilyenkor kezdenek el működni intenzíven a belső elválasztású mirigyek, termelik a nemi hormonokat, amelyek a növekvést segítik. Amikor ez elkezdődik, felborul a szervezettedben a gyermekkori hormonháztartásod egyensúlya. Jó lenne, ha az iskola könyvtárában keresnél néhány könyvet a serdülőkori változásokkal kapcsolatosan, hogy minél többet megtudj arról a folyamatról, amely néhány évig befolyásolja az életedet. Biztosan tudom, hogy osztályfőnöki órán is szoktak foglalkozni ezzel a témával. Mindenesetre, ezzel a felborult hormonháztartással együtt jár az érzelmek gyakori változása, a heves kitörések, az ok nélküli sírás és az ok nélküli nevetés is. A biztonság kedvéért azt is átgondolhatod, hogy történt-e valamilyen változás az életedben, valamilyen esemény, ami kiválthatta ezt a „szomorúság”, „felhős” állapotot”, mi jár a fejedben, tudsz-e enni, aludni, stb. Nem jó, ha a rosszkedv elhatalmasodik az emberen, és a sötét gondolatok, fantáziák töltik ki napjaidat. Ennek következtében, nehezebben megy a tanulás is, gond van az iskolai figyelemmel és a koncentrációval. Romlanak az osztályzataid, és a saját belső boldogtalanságod mellé társul az is, hogy elégedetlenek lesznek veled a szüleid, a tanáraid, így még boldogtalannabb lehetsz. Hogy megelőzd a rosszkedvet, mozogj minél többet, és főleg rendszeresen. Ha lehet, mindennap, kinn a szabadban. Elég egy fél órácska intenzív futás, ugrálókötelezés, rollerezés, stb. Ha úgy érzed, hogy semmi se segít rosszkedveden, beszélj meg anyukáddal, és forduljatok a gondoddal a gyermekorvoshoz, aki különben is gyógyít. Ő majd továbbtalálja a megfelelő szakemberhez, aki a legjobban segíthet abban, hogy kievickélj a hosszan tartó rossz lelkiállapotból.

Kérdéseitekre Bori Mária
pszichológus válaszol

e-mail:

bizalmas.sorok@gmail.com

Mi az a tudatalatti?

Volt már olyan érzésed, hogy nem érted, hogy mit miért teszel? Vagy pontosan tudod, hogy valamit nem kellene megtenned, mert rossz lesz számodra, mégis belesétálsz a csapdába? A belső tudatalatti világunk átszövi egész életünket, ezért nem árt „jóban” lennünk vele.

Volt már olyan, hogy amikor dolgozatot írtál, nem jutott eszedbe a megoldás, de amint kiléptél a teremből, beugrott minden? Nos, ez a tudás ott volt a fejedben, de mégsem tudott a felszínre kerülni. Mégis mennyi és milyen információ, emlék, kép vagy érzés van a fejünkben, ami soha nem tud a felszínre jutni?

A tudatalatti nagy rejtély, még a tudósok számára is igen ismeretlen terület.

TESZT

Mit üzen a tudatalattid a szimbólumokon keresztül?

Az álmokban és a művészetekben is fel-felbukkanó tárgyak, állatok, virágok gyakran valamilyen elvont fogalom, eszme jelképei, amitől többlet, illetve mögöttes jelentéssel bírnak. A szimbólumok gondolkodásra készítenek, megértésükhöz állandóan megújuló szellemi erőfeszítésre van szükség... Ha gyakran foglalkozunk velük, kitarthatjuk az intuitív énünkre nyíló kapukat, és betekinthetünk tudatalattinkba. Hadd hívjalak meg egy kis önismereti játékra!

A következő gyakorlat nem ad komoly pszichológiai személyiségképet, de megmozgatja a képzelőerődöt és segít abban, hogy életed minden területén meglásd a mintákat és az összefüggéseket. Töltsd ki a következő mondatok kipontozott részeit!

- Ha kő volnék, ... lennék.
- Ha fa volnék, ... lennék.
- Ha madár volnék, ... lennék.
- Ha rovar volnék, ... lennék.
- Ha gép volnék, ... lennék.
- Ha szerszám volnék, ... lennék.
- Ha gyümölcs volnék, ... lennék.
- Ha virág volnék, ... lennék.
- Ha időjárás volnék, ... lennék.
- Ha mitológiai lény volnék, ... lennék.
- Ha hangszer volnék, ... lennék.
- Ha mesterség volnék, ... lennék.
- Ha törvény volnék, ... lennék.
- Ha állat volnék, ... lennék.
- Ha bármi volnék, ... lennék.

- Ha szín volnék, ... lennék.
- Ha illat volnék, ... lennék.
- Ha érzelem volnék, ... lennék.
- Ha állapot volnék, ... lennék.
- Ha növény volnék, ... lennék.

Ha megvagy a válaszokkal, próbáld megállapítani, milyen minták, szabályszerűségek lelhetőek fel a válaszaidban. Gondolkodj el azon, hogy ha mondjuk a „Ha évszak volnék, ...lennék.” (Ne keresd, ez nincs a listán) kijelentéshez a „tavasz”-t írtad, akkor ez az évszak milyen érzelmeket, tulajdonságokat képvisel a számodra, milyen többletjelentést hordoz? Mi az, ami miatt azonosulni tudtál vagy azonosulni szeretnél vele? Ezt érdemes elvégezni minden válasszal, majd hasonlítsd is össze őket. Ha legalább három dolog között valamilyen hasonlóságot vagy kapcsolatot találsz, akkor már kezd kirajzolódni valamilyen minta. Minél több hasonlóságot fedezel fel a válaszaidban, az egyre inkább azt jelenti, hogy az a minta valamiért nagyon fontos a számodra. Vajon miért? Vajon hol és mikor jelentek meg az életedben? Hol szeretnéd látni ezeket? Előfordult talán, hogy akkor jelentek meg, amikor nem kívántad? A kapcsolatok keresése, kutatása közben egyre tudatosabbá válik számodra, hogy hogyan hat rád az élet, és te hogyan hatsz az életre.

A szimbólumok rejtett és burkolt üzeneteket közvetítenek a körülöttünk lévő világról. A szimbólumok mindig valamit helyettesítenek, valami helyett állnak. A jelképek értelme nem mindig magától értetődő, és gyakran ennek megragadása sem lehetséges, hiszen a jelentés nem bennük, hanem rajtuk kívül van.

Copfötletek a suliba

Az új tanévben bizonyára szeretnél megújulni és valami új, de egyszerű és mutatós frizurával megjelenni. Copf-trükkből nincs hiány, íme néhány ötlet:

Rövidebb hajúaknak

A rövidebb hajú lányoknak sem kell attól tartaniuk, hogy a copfokat mellőzniük kell.

Ha nem elég hosszúak a tincseid ahhoz, hogy teljesen hátrakösd őket, próbáld ki ezt a feles megoldást!

Az arcodba omló fürtöket fésüld egy nagy tincsebe, majd fogd össze a fejed tetején a képen látható módon!

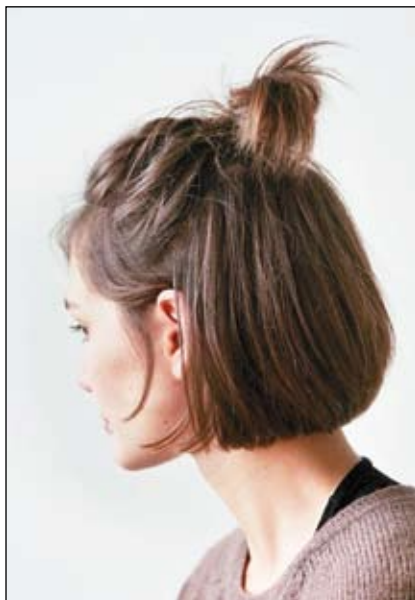
Így egyszerre dobhatod fel a frizurádat, és szabadulhatsz meg a szemedbe lógó tincsektől.

Csavaros lófarok

Nemsokára el kell indulnod otthonról, de az utolsó pillanatban jutott eszedbe, hogy egy hajmosás nem ártott volna? Aggodalomra semmi ok, mert akad egy olyan copf-ötlet, amit ilyenkor is bevethetsz!

Válassz le oldalt egy viszonylag nagyobb tincset, majd a többi hajadból csinálj egy copfot a tarkódnál. Nyugodtan lapítsd le akár haj-

habbal, ennél a módszernél ugyanis épp az a lényeg, hogy ne álljanak ki az apróbb hajszálak. Ha kész, fogd kezdedbe a leválasztott tincset (ezt

is lefújhatod hajhabbal), majd csavard meg a képen látható módon, és tűzd le egy hullámcattal!

Elsőre nem garantált, hogy tökéletesen sikerül, így egy kis gyakorlás nem árt előtte, a biztosabb tartás érdekében pedig akár több csattal is próbálkozhatsz.

Kezdd zölden a tanévet!

Ceruzák

Használj olyan ceruzákat, melyek újrahasznosított anyagokból készültek, és a csomagolásuk is újrahasznosítható, de legalábbis környezetbarát. Rengeteg használhatatlannak tűnő dologból lehet ceruzát készíteni – bútorokból, régi pénzből vagy használt papírból is.

Tollak

Használj újratölthető tollakat (vajdaságiasan mondva: örökírkat)! Szinte ugyanannyiba kerülnek, mint a kidobható fajták. Sajnos sokan az újratölthető tollakat is kidobják ahelyett, hogy újra használnák, ezért neked is érdemes a kifogyott tollaidat alaposan megnézned, mielőtt a kukába dobnád őket. A legtöbb toll nem könnyen lebomló anyagból készül, ezért érdemes környezetbarátabb fajtákat vened – szerencsére egyre több ilyen tollat is gyártanak már. Az amerikaiak évente 1,6 milliárd tollat használnak.

Tankönyvek

Ha teheted, vásárolj használt tankönyveket, majd add őket használat után tovább. Ezzel pénzt takaríthatsz meg, illetve kereshetsz is, ha a tanév végén a régieket eladod.

KÉSZÍTSD EGYEDÜL!

Asztali tolltartó száraztésztából vagy másból

Nagyon szép tolltartót készíthetsz egy tejes doboz, száraztészta és egy kis festék segítségével. Remek ajándék lehet belőle, de magad is használhatod.

Kellékek:

- egy üres tejes vagy gyümölcs-lés doboz
- száraztészta (orsó-, csőtészta és laposabb formák: kerék, virág)
- ragasztó
- akrilfesték.

Vágd le ollóval az üres tejes vagy gyümölcs-lés papírdoboz tetejét a doboz kétharmadánál. Mosd ki alaposan. Száradás után ragaszd fel rá a száraztészta darabokat, majd ha a ragasztó is rendesen megkötött,

fedd ki akrilfestékkel. Lehet egyszínű, vagy használhatsz több színt is. A tésztaformák kiválasztásánál, és a belőlük felragasztott minták esetében is nyugodtan kövesd a fantáziádat.

Még van idő elkészíteni a képen látható szép asztali tolltartót, amit papírgurigából, vagy ha nagyobb szeretnél, akkor konzervedobozból is készíthetünk. A gurigát, illetve a dobozt ízlés szerint díszíthetjük, majd egymáshoz ragasztjuk. Van, aki fonállal tekeri körbe, más festi, ismét más színes papírral vonja be.

Aput, anyut, tesót, vagy mást is bevonhatsz az ügyeskedésbe! Rádásul pénz sem kell kiadni, és szép lesz az íróasztalod. Hajrá!

Két amerikai fiatalember 1966 nyarán kedvenc sportjának, a hullámlovaglásnak akart hódolni a kaliforniai tengerparton. A szándékot azonban nem követte tett, mert olyan erős szél kerekedett, hogy nem merészkedtek ki a vízre. Egy darabig heverésztek a homokban, abban a reményben, hogy jobbra fordul az idő, de a szél csak maradt. Kínjukban végül támadt egy ötletük: vitorlát erősítettek a deszkára. Így már meg tudtak birkózni a szélkomával. Mi több, az ötlet annyira bevált, hogy találmányukat szabadalmaztatták.

Megérte, mert hamarosan százazrek sportjává vált a széllovaglásnak becézett deszkavitorlázás, a deszka azonban már

rég nem fából készül, hanem speciális műanyagból. Hossza 3-4 méter, szélessége 60, vastagsága 10 centiméter. Erre kerül árbocostul a vitorla és a vitorla két oldalán elhelyezett, kissé hajlított rúd, amely elősegíti a kormányzást, de kapaszkodónak sem rossz a deszkán álló széllovass számára.

Széllovaglás

KONYHATITKOK

A tojásfőzés is tudomány?

Az angol fiatalok jelentős részének erőt próbáló kihívást jelentene a tojásfőzés, ugyanis míg egynegyedük legkevesebb 10 percre hagyná a tojást a forró vízben rotyogni, addig 12 százalékuknak még csak elképzelése sincsen a helyes elkészítési módról – derült ki egy tanulmányból. A brit „konyhatitkokat” feszegető kutatás felfedte azt is, hogy a fiatalok fele szinte soha vagy csak nagyon ritkán segítkezik az ételek elkészítésében, habár a szülők közel egyharmada igényelné jelenlétüket a konyhában. Szakértők véleménye szerint fontos lenne, hogy már gyermekkorban a konyhában settenkedjünk, mert csak így tanulhatunk meg főzni.

Mi nem vagyunk angol fiatalok, de ha valaki mégsem tudná, hogyan készülni a főtt tojás, íme egy kis ízelítő.

Nahát! Tudtad?

* Az Amerikai Egyesült Államokban nem mindenki bottal, zsinórral és horoggal fogja a halat. A Mississippin például ijjal lövik a nagyobb halakat. Az íjas horgászat Amerika-szerte egyre nagyobb népszerűségnek örvend.

• Európában több százezer ember lakik csónakon és csatornákon úszó bárkákon, csak úgy luxusból!

évenként egy-egy gyűrűvel lesz vastagabb, úgy a lazacnak ezen csontján is nő évenként egy-egy réteg.

• Az időszámításunk előtt 2500-ban élt perui mesteremberek a gyapot és a gyapjú felhasználásával csaknem valamennyi fajta ma ismert textíliát elő tudtak állítani.

• A sarki jégnek is megvannak az évgyűrűi. Alaszkában az egyes években lehullott hóból fagyott jégrétegeket egészen vékony szürkésbarna réteg választja el egymástól. Ezt a választóréteget a nyár folyamán a hóra hullott porszemecskék alkotják.

• Évezredek óta izgatja az emberek fantáziáját, mitől függ a gyémántok csodálatos, nehezen leírható halvány színe. A tudósok megfejtették a titkot: a gyémántok színét a benne levő nitrogénatomok mennyisége és elrendezése határozza meg.

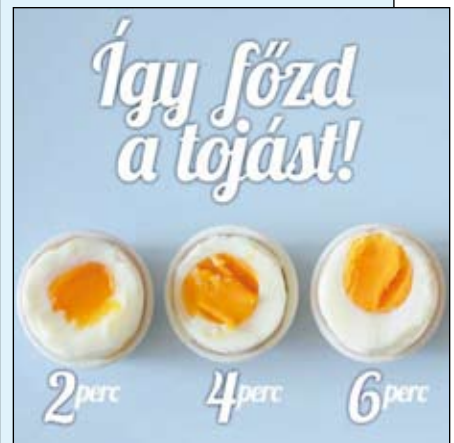

• A finnek sem országukat, sem népüket nem nevezik Finlandnak. Finnország hivatalos neve Soumi, magukat soumalainennek hívják. Ettől függetlenül, a külföldiek kedvéért gyakran használják a finn elnevezést is, akár a magyarok a Hungaria elnevezést.

• Srí Lanka szigetének neve Fénylő Országot jelent. Az őslakosok azonban hazájukat az Oroszlánok szigetének nevezik, India hivatalos neve Bharat Ganarajya, Japán hivatalos neve japánul Nihon Koku vagy Nippon, a Nihon Koku azt jelenti, hogy a Napkelte Országa.

• A lazac életkorát a hallószervében levő csont alapján határozzák meg. Ahogy a fa törzse

Merthogy a tojás főzése nem olyan egyszerű, mint azt gondolnánk. Lehet készíteni **lágy tojást, lágyabb tojást, majdnem kemény tojást és kemény tojást**. Mindnek megvan a maga főzési ideje. Érdemes a tojást forrásban levő, kissé sózott vízbe rakni, így pontosabban számolhatunk.

A lágy tojást 3 percig kell főzni, a még lágyabbat kevesebb ideig.

5 perc körül a sárgája eléri azt a még éppen kicsit folyós állagát.

10 perc forrás után visszavonhatatlannul kemény tojásunk lesz.

Ennél sokkal tovább nem érdemes főzni, mert különben a sárgája és a fehérje között kis, zöld csík fog megjelenni.

S ha még mindig nem egészen világos, legjobb tanácsot kérni olyan személytől, aki gyakran foglalkozik a konyhában.

REJTVÉNY

1	2	3	4	5			6	7	8	
9					☀	☀	10			
11		☀	12		13	14			☀	
	☀	15					☀	16	17	TT
18	19		☀	☀	☀	20	21	☀	22	
	☀	23	24	25				☀		
26	27				☀	28			29	
30				☀	31	☀	32			
						☀	☀	33		GY

Keresztrejtvény

- No, milyen volt a vakációtok?

- Rémes. Képzeld el...

A befejezést a rejtvényben talárod.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 9. Más irányba megy, 10. Zene betűi, 11. Keresztül, 12. Csavaroz, 15. A poén harmadik része, 16. Cselekedet, 18. Nyakvédő, 20. Nátrium, 22. A földre, 23. A poén befejező része, 26. Új-Zéland őslakója, 28. Összevissza köhög, 30. Fülünkkel halljuk, 32. A jelzett évben, 33. TGY.

Függőleges sorok: 2. Vő szerbül, 3. Latin kötőszó, 5. Nem arra, 6. Személyes névmás szerbül, 7. Molett, 8. Vas vegyjele, 13. Fordítva ételízestítő, 14. Séf, 15. Szürkület, 17. Innen más-hova, 21. Moszat, 24. Mezei rágszáló, 25. 51 római számmal, 27. Aga betűi, 29. Tölt, 31. 1001 római számmal.

Betűrejtvények

1

G^CSY_KREEE

2

G S
U A

3

SZ
Ő G

4

P
NKA

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben egy szállóigévé vált Petőfi-vers címét talárod.

Ezt kell megfejteni.

	AZ EGYIK ÓCEÁN	▼	KIS ÉVA	▼	A VÉRTANÚK VÁROSÁBÓL VALÓ	▼	ÁRTATLAN SZERBÜL	▼	VERSET MOND	▼	SEMMI IZE	▼	BÁCSKAI HELYSÉG	▼
	EGY		HEGYES ELLENÉTE					NÉVELŐ			ASVÁNY HALKAN MOND		URÁN	▶
	FRANCIA FOLYÓ	▶						AZT KÖVETŐEN	▶				ÁTHAJLÓ	▶
	AMERICÍUM	▶			SAVÓBAN VAN	▶		ETELÍZESÍTŐ	▶					
	ÉGITEST				MÓDI	▶		5	▼					
OLASZ-ORSZÁG	▶	◆	HANGTALAN ÜNNEP KÜRA BETŰI	▶	DŰL BETŰI	▶						VÉGTELEN LIRA	▶	
FÉL ÓT								50	▶			BOLGÁR PÉNZ	▶	
VENDÉGLŐI LAP			NŐI NÉV	▶				MÁS BETŰI	▶			FÜRDÉSI KELLÉK	▶	
			BECÉZETT SZÜLŐ	▶	DÉL	▶		DEHOGY!	▶			KÉNT TARTALMAZÓ	▶	
			MAGAM		TANTÁL	▶	SZERB IGEN	▶	ÁRADAT	▶				
EREINKBEN KERING	▶				A TANULÁS EREDMÉNYE	▶						JUTTAT NÉPIESEN AUSZTRIA	▶	LUXEMBURG
					SUGÁR	▶								ZAMBIA
◆														
							SPANYOL HAJÓHAD	▶					RÓTVAD	▶

Megfejtések Keresztrejtvény - EZER EURÓT FIZETTEM, HOGY LÁSSAM, HOGY ESİK AZ ESŐ KÜLFÖLDÖN. Betűrejtvények - 1. NAGYBECSEKEREK, 2. GUNARAS, 3. SZÖREG, 4. PALÁNKA, SKANDINÁV REJTVÉNY - ITT VAN AZ ÓSZ, ITT VAN ÚJRA

Csintalankodó és felelőtlen akvaristák

A halas szakirodalon olykor-olykor, az ismeretterjesztő pedig meglehetősen gyakran teszi szóvá, hogy bizonyos idegenhonos halfaj megjelenése akvaristák tevékenységének tudható be. Nem azzal van gondunk, hogy akváriumaikban tájidegen halakat tartanak, nevelnek, szaporítanak. A baj akkor következik be, amikor többé nem akarnak foglalkozni halaikkal, nem tudnak túladni se rajtuk, megsemmisíteni őket nincs szívük..., ezért kiengedik őket. Teszik ezt a hozzájuk legközelebb levő, alkalmasnak tűnő vízparton. Ez nem csak egyszer, nem csak egy helyen, és nem csak egy hallal fordult elő. Ismétlődő jelenségről van szó, amelynek következtében egyre több halfaj jelenléte magyarázható ezzel a gyakorlattal. Olyan halfajé, amelynek tájaink vizeiben semmi keresnivalója.

A Magyarkanizsánál fogott cáparharcsa

Nemrégiben történt, hogy Magyarkanizsa környékén olyan hal került elő a Tiszából, amely tájainkon soha korábban nem fordult elő természetes vizekben. Cáparharcáról, más néven pangáziuszról van szó. Sipos Sándor halszakértő szerint ennek a halnak „annyi köze van a cápákhoz, mint a csikóhálnak a lovakhoz”, valójában a harcsaalakúak rendjébe, és az óriásharcsa-félék családjába tartozik. A család nevében szereplő „óriás” szó egyértelműen arra utal, hogy nem valami apróságokról van szó. Ebbe a családba igen sok nagyra növő halfaj tartozik, húsup miatt tenyésztik őket, és az akvarisztikában népszerűek is, meglehetősen gyorsan megnőnek. Hamar kinövik az akváriumot..., és már találgathatunk is, mi lesz a sorsuk. A cáparharcsa melegkedvelő fajok, az olyan hideg vizekben, mint amilyenek a mieink télidőben, nem tudnak túlélni. Ez a hal tehát nálunk nem fog elszaporodni. Akváriumi eredetére utal, hogy a folyó mentén sehol sem tenyésztik, tehát nem volt honnan kimenekülnie.

Kevésbé ismert, hogy a tájainkon oly sok népies elnevezésre hallgató naphal is idegenhonos, a tengerentúlról érkezett Európába akvarisztikai attrakcióként még valamikor a 19. században. Aztán őt is kiengedték a

Naphal

szabad vizekbe. Tekintettel arra, hogy nem kellett alkalmazkodnia, hiszen őshazájában is hasonló éghajlati övezetben él, hamar elszaporodott. Vizeink és halaink egészen jól elvolnának nélküle is.

Jan Omerzu egy természetes tilápiával

Néhány évvel ezelőtt történt Szlovéniában, hogy a Száva egyik holtágában, amelyet melegvízű források táplálnak, furcsa növény jelent meg. Ilyennel korábban csak a házi kedvenceket árusító boltokban találkoztak, ahol melegvízi halak tartására rendeztek be akváriumokat. A növény ugyanis afrikai, és minden bizonnyal úgy került a Száva vidékére, hogy valaki a holtág vizébe öntötte ki akváriuma tartalmát. Aztán kiderült, hogy nemcsak a növény, hanem hal is volt az akváriumban. A horgászok elkezdtek zsákmányolni az afrikai tilápiát. Ez a hal bizonyítottan szaporodik ebben a vízben, gyorsan növekszik, szinte mindenféle csalira rákap és húsa is ízletes. Hőigénye azonban magas, kikerülő példányai nem tudnak áttelelni, és csak a melegvizes holtágban marad meg.

A DTD-csatorna verbászi szakaszán mintegy két évvel ezelőtt több piraja is horogra került. Meg kell jegyezni, nem abból a félelmetes fajtából valók, amelyekről rémfilmeket forgattak. De azt is szóvá kell tenni, hogy ezek a halak is csak akváriumok közvetítésével kerülhettek ide. A tilápiához meg a cáparharcshoz hasonlóan ezek a piraják sem képesek nyílt vizekben kitelelni tájainkon.

Baj tehát egyelőre nincs. De mi történne akkor, ha az itteni élővilágra veszélyes tulajdonságokkal rendelkező halakat juttattak volna ki, amelyek képesek áttelelni, szaporodni, terjeszkedni...? Ha nem szólunk rájuk, egyszer még megteszik.

Buzás Mihály

A Verbásznál fogott piraja

Varázslat

Az indiánok fölkeresik a hegyek között a Nagy Varázslót.

- Ó, Nagy Varázsló, kérd meg a szellemeket, adjanak esőt!
- Nem kérem, mert nincs bennetek elég hit.
- Hogyne volna, Nagy Varázsló, hiszen azért fordultunk hozzád!
- Ha tényleg hinnétek a szellemekben, hoztatok volna magatokkal esernyőt.

Talány

- Tudod, mi az: hat centi hosszú, zöld, nagy, piros szeme és legalább húsz lába van?
- Fogalmam sincs.
- Nekem sem, de azért jobb lesz, ha lesöpöröd az ingedről.

Robinsonék

Két hajótörött találkozik a lakatlan szigeten.

- Nem tudja véletlenül, merre vagyunk? - kérdezi az egyik.
- Sajnálom, nem vagyok idevalósi.

Tájékozatlan úszó

- Olvastad, hogy valaki megint átúszta a La Manche-csatornát?
- Hát nem akadt senki, aki megmondta volna neki, hogy komphajó is közlekedik?

Tapsifüles

- Két vadász beszélget.
- Mondd, mit csináltál az előbb? - kérdezi az egyik. - Ahelyett, hogy rálőttél volna arra a nyúlra, kalapot emeltél neki?
- Igen. Tudod, őt már annyiszor elhibáztam, hogy régi jó ismerősként illett köszön-temem.

Állati csoda

- Tudtad, hogy néhány bálna képes háromszáz kilométeres távolságból is kommunikálni a társaival? - kérdi a bálnaszakértő a barátjától.
- Nem, de őszintén szólva fogalmam sincs, mit tud mondani egy bálna a másiknak ilyen távolságból.
- Hát, nem vagyok egészen biztos benne, de valami ilyesfélét: „He! Még mindig halasz?”

Rágó

- A külvárosi étteremben ebédelő vendég használt rágógumit talál a bécsi szeleten. Felháborodottan hívja a pincért, aki azonnal visszaviszi az ételt a konyhára.
- Mi a panasz? - néz rá a szakács.
- Rágós a húsz.

Született lánglovag

- Felvételt hirdetnek a tűzoltózenekarban.
- Mondja, maga szerint mi a különbség a hegedű és a nagybőgő között? - kérdezi a felvételi bizottság elnöke az egyik jelentkezőt. A derék lánglovag gondolkodik, majd csillogó szemmel rávágja:
- Az, hogy a nagybőgő sokkal tovább ég.

Gond

- A nagymamát meglátogatja a lányunokája.
- Jól nézel ki, nagymama. Hogy érzed ma-gad?
- Elég jól vagyok. És te?
- Tulajdonképpen meglennék, de az utó-bi időben rengeteg gondom van a lányoddal.

Attól függ

- Tud úszni? - kérdik a tengerészetenél je-lentkező fiatalembert.
- Olykor-olykor.
- Hogyhogy olykor-olykor?
- Hát csak akkor, ha vízben vagyok.

Spenót

- Apuka a pszichiáternél:
- Doktor úr, a kisfiam folyton falhoz vágja a spenótot. Mit tegyünk?
- Hm... Vegyenek zöld tapétát.

Irodalom

- Szerző: - Olvastad az új könyvemet?
- Barát: - Igen. - És mi a véleményed?
- Nos, őszinte leszek. A fedőlapok túl messze vannak egymástól.

Kopolytú

- Az étteremben egy vendég odahívja a pin-cért:
- Végignéztam az étlapot. Mondja, frissek a halak?
- Hogyne lennének frissek, kérem! Ha mesterséges légzést kapnának, még úsznának is.

Szörnyű

- Doktor úr, valami szörnyű dolog történt tegnap a férjemmel. Este, amikor hazajött, azt mondta, hogy a kutyák nyitott ernyővel mász-kálnak az utcán.
- Mi ebben a szörnyű?
- Hát az, hogy tegnap nem is esett az eső.

Start-cél

- A múltkor elindultam egy futóversenyen. Akárhogy igyekeztem, már a táv első felében eléggé lemaradtam a többiektől. Szörnyű érzés, ha az ember már az elején látja, hogy utolsóként fog befutni, hát még ha közben bosszantják is. Az előttem futó fickó hátra-szólt:
- Mi van, haver? Milyen érzés utolsónak lenni?
- Akarod tudni? - kérdeztem tőle, és ki-szálltam a versenyből.

Tesó

- Petike szalad a szomszéd nénihez:
- Gyere, nézd meg a kistestvéretem, most született.
- És hogy hívják?
- Fogalmam sincs. Egy szavát se értem.

Kistesó

- Szereted az öcsikédet? - kérdik Tamás-kától.
- Engem nem zavar, de úgy látom, hogy anya még nem tudja, mit csináljon vele: hol becsomagolja, hol kibontja.

HASZNOS HASZONTALANSÁGOK

Ki és mikor találta fel a dominót?

Úgy tudni, hogy aki kieszelte, egy rablólovagból lett bencés rendi szerzetes volt, Alois Sigbertnek hívták. A valaha vidám és zajos élethez szokott barát öregségére az olaszországi Monte Cassino kolostorában tengette napjait, őszinte bünbánattal hajdani vétkei miatt, de mi tagadás: kissé unatkozva. Elhatározta hát, hogy életet visz a kolostor komor falai közé, s megszerkesztette az újfajta játékot, amelyhez szerzetesársai között hamarosan lelkes partnerekre lelt. Az már az eredeti szabályokban is szerepelt, hogy a győztesnek a játék végén "dominó"-t kell mondania, jelezvén, hogy úrrá lett a helyzeten. A dominó szó jelentése ugyanis úr. Végül ez lett a játék neve. Pár év múlva Itália-szerzte, majd az egész világon megtanulták játszani. Mindez a XVIII. században történt, de a játék máig eleven.

A tömegben egy majom bujkál. Keresd meg!

(Megoldás: a kép magasságának kb. a közepé táján, szélén pedig bal oldalról az ötödik felj.) Ismertetőjege a zöld sisak.)

Tréfás közmondások

Addig üsd a vasat, amíg el nem lopják a kalapácsod.
Aki másnak vermet ás, valutában kéri meg az árát.
Drága húsnak is híg a leve.

Újramagyarázó szótár

Agg sarkvidéki: Őszkimó
Attila: Hunfoglaló
A kijózanító főorvosa: Borgyógyász
Ápolónő: Lázvetetőnő
Bemondónők kiejtési versenye: Bakiviadal
Cukrázmester: Habvezér
Drágakútánzat: Ametiszthelyettes
Ebvásár: Kutyaavetye
Folyosói vita: Gangzavar
Főkönyvelő: Számfényvesztő
Háromkerekű vagány: Stricikli
Hitel: Bankcsapda
Ideális sütődés: Esménypék
Kapca: Lábfejkendő
Képmutató vasutas: Szemaforgató
Kidölt sürgőnyópózna: Távírosszlop
Kisebb határsértés: Incifincidens
Kőműves hasonmása: Malteregő
Lóapolószer: Kancaface
Lemezlovas: Diszkópásztor
Marhalevelek kezelője: Tulokkönyvvezető
Méregpohár: Keserleg
Tömörség: Mondanivelő
Tűzhely: Parázsfészek
Vándormadár: Lazafi

KITALÁLOD?

Két város

Van valahol két szomszédos város. Az egyik város lakói állandóan hazudnak, a másik város lakói pedig mindig igazat mondanak. Egyszer a két város vásárt rendez, és a lakosok a két városból összekeverednek úgy, hogy az igazmondóknak egy része elmegy a hazugok városába, és a hazugok egy része pedig elmegy az igazmondók városába.

Te betévedsz az egyik városba, és meg szeretnéd tudni, hogy melyik városban vagy, de csak egy embert szólíthatsz meg az utcán, és csak egyetlen kérdést tehetsz fel neki. Mi az a kérdés, amire ha választ kapsz, mindegy, milyen ember mondja (hazug vagy igaz), biztosan megtudod, hogy melyik városban vagy a kettő közül?

Négy lehetőség van: 1. Ha az igazmondók városában megkérdezek egy igazat, akkor igaznem válaszol. 2. Ha az igazmondók városában megkérdezek egy hazugot, akkor nem válaszol. 3. Ha az hazugok városában megkérdezek egy hazugot, akkor nem válaszol. 4. Ha az hazugok városában megkérdezek egy igazat, akkor nem válaszol. Tehát az igazak városában igaznem válaszol mindkét embertípus, a hazugok városában pedig nemleges választ kapsz.)

(Megfjtés
Kérdés:
– Idevalósi vagy?

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Hol van már a tavalyi hó? Azaz, ki emlékezne már arra, milyen kérdéssel búcsúztunk tőletek az előző tanévben!? Feltételezzük, senki, vagy legalábbis nem sokan. Viszont mégis adósak vagyunk nektek, egészen pontosan az előző tanévben megjelent 18. számunkban feltett kérdés megválaszolásával. A nagy kérdés az volt, hogy a csapvíz a négy edény közül melyiket fogja először megtölteni. A helyes válasz: a legalsót, azaz a 3. számú edényt. A mulasztásra először is **Kanyó Natália** hívta fel a figyelmünket, aki ráadásul beküldte a helyes választ is. Magyarázata így szólt: „A hármas számú pohár telik meg legelőször. A magyarázat egyszerű. Az egyes pohár alján gyorsan átfolyik a kettes számú pohárba, a kettes számú pohár alján átfolyik a hármas pohárba és a cső, ami összeköti őket lefelé vezeti a vizet. Igaz, a hármas pohárból még a négyes pohárba folyik a víz, de mire az megtelik, addigra a hármas pohár rég megtelt.

Úgy érezzük, úgy lenne igazságos, ha ezúttal Natália, a **kishegyesi Ady Endre kísérleti iskola** tanulója nyerné meg a könyvjutalmat. Nem is lesz másként, hamarosan várhatja jutalmát.

Ígéretünkhöz híven ebben a tanévben folytatjuk játékunkat. Minden héten egy-egy képhez köthető kérdés teszünk fel, és egy-egy olvasónkat megjutalmazzuk. Íme az első kérdés az új tanévben!

Nézd meg alaposan a rajzot, és a szájak formája alapján fejtsd meg, a nyolc embernek mi a foglalkozása!

Várjuk a megfejtéseket, küldjétek mielőbb a címünkre, legkésőbb **2017. szeptember 13-áig**. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Még sohasem beszélgettem szerbekkel

Rekovaci vendégek Királyhalmán

A nyári szünetem egy csodálatos élménnyel kezdődött. Az iskolai évzáró ünnepségen én vezettem a műsort. Azon a napon vendégek érkeztek hozzánk, méghozzá a Kragujevactól kissé délre fekvő Rekovacról.

döntöttük, hogy elmegyünk az egyik szerb barátjához. Megmutattam nekik a falu fontosabb épületeit, azután pedig fagyiztunk. Előfordult, hogy nem érttem, amit mondtak, mivel még sohasem beszélgettem szer-

és elmentünk kocsikázni is. Ebéd után műhelymunkákon vettünk részt. A napot a Róka-tanyán zártuk, egy kis szalonnasütőgetéssel. A csütörtöki nap jól telt. Állatkertben voltunk, amit mindenki nagyon élvezett.

A királyhalmi, noszai és hajdújárási diákok és rekovaci vendégeik

A műsor ideje alatt nagyon izgultam, hogy miként fog eltelni ez az egy hét. Az iskola pedagógusa felolvasta, hogy kinél melyik vendég lesz elszállásolva. Hozzám Andrea Aleksoski került. Ő egy kedves, 6. osztályos lány.

Hazafelé menet nagyokat hallgattunk, de az esti sétánkon összeszedtem minden szerbnyelv-tudásomat, és összeismerkedtünk.

Másnap az utolsó iskolai napot a Türrü-tanyán töltöttük. Ott sütogettünk és jól szórakoztunk. Amikor hazaértünk Andreával, el-

beekkel. Szerdán a ludasi Furiozo Élményparkba látogattunk el, ahol lovagolhattunk,

A Furiozóban íjászkodtunk is

Az ebédünket egy piknik keretében fogyasztottuk el a palicsi játszótéren. A nap hátralévő részét a városban töltöttük. Pénteken gyárlátogatásra mentünk. A hajdújárási iskolában műhelymunkán vettünk részt, majd megebédeltünk. Délután már búcsút intettünk vendégeinknek. Andreával azóta tartom a kapcsolatot. Neki köszönhetően nap mint nap bővül a szerbnyelv-tudásom.

Nagygyörgy Zsóka,
7. osztály, **Petőfi Sándor iskola, Királyhalom**

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**

■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**

■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)

■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs